

MUSŲ VISUOMENĖJE

Taryba rengiasi į Washingtoną

Amerikos Lietuvių Tarybos Vykdomasis Komitetas, girdėti, planuoja šio mėnesio gale lankyti Washingtono svarbiais reikalais.

Labai svarbu yra šiuo metu užmegsti ryšius su kai kuriais naujais Rūmų ir Senato nariais, užsienių politikos vadovais, o taip pat padaryti viską, kad naujas Tremtinių Imigracijos Įstatymas nenuskriaustų mūsų tautiečių.

Pasirengimai Vasario 16

Daugumoje vietų jau rimtai ruošiasi Vasario 16-os paminėjimui. Vieniur tie paminėjimai numatomi vasario 13, kitur — vasario 20.

New Yorkas ir Chicago toms dienoms numato turėti įžymius svečius iš Europos: New Yorkas — VLIKo pirmininką M. Krupavičių, o Chicago — Vykdomosios Tarybos pirmininką V. Sidzikauską.

Daug kur rengėjai pergyvena tam tikrų svyravimų: kaip dabar daryti, kaip rengti tuos paminėjimus vieningai.

Visi supranta, kad dabar, po susivienijimo Taryboje, jau nepatogu bent Vasario 16 paminėjimus rengti vėl išsiskirsčius grupėmis. Bet anksčiau atskirai veikusių grupių vadovai kai kur vieni neprisiverčia pasisūlyti, kiti neprisiverčia pasikviesti dalyvauti bendrame minėjime.

Vis dėlto čia neturėtų pasikartoti pasaka apie gervę ir gandrą. Vasario 16-tą ypaci giliai turėtų skambėti "Vardan tos Lietuvos vienybė težydi". Tad, vardan tos Lietuvos reikėtų vienietis neatidėlioti kvietimo, kitiems nebijoti ir pasisūlyti, visiškai atmetant formalumą, kas pirma bus padaryta — pakviesta ar pasisūlyta.

Keista padėtis

Clevelande Vasario 16 minėjimui, jeigu rengiamasi, tai tuo tarpu kaip ir slapta... Čia yra Tarybos skyrius, bet kai kieno aiškinimu, tai tik "vienos parapijos" skyrius. Ne tik su bet kokiomis "kitomis srovėmis" tuo tarpu jis kontakto nepa-
laikys, bet net ir su kita parapija (lietuvių katalikų parapija, vadinama naująja parapija) maža ryšių turis.

Kai kas siūlo net steigti... kitą Tarybos skyrį Clevelande. Bet ar tai suderinama su pačiais Tarybos pagrindais, kurių juk yra, ar bent turi būti visų veikiančių srovių ir organizacijų junginys?

Lietuviško knygyno klausimas

Išvilkus dar kartą į dienos šviesą lietuviško knygyno reikalingumą, girdėti, ta mintimi ypatingai domisi naujai atvykstantieji tautiečiai.

Tikimasi, kad netrukus atvyks į Ameriką keletas jau patyrusių tokiame darbe tremtinių, kurie taip pat domisi tokio knygyno ir net lietuviškos knygų leidyklos steigimu.

Bet būtų gera, kad mintys ir sumanymai tuo reikalu koncentruotųsi vienoje vietoje ir iš jų būtų atrinkti patys geriausi sumanymai. Jeigu stauga tas darbas būtų pradėtas varyti iš karto keliose vietose, kaip tai dažnai atsitinka naujam sumanymui iškilus, tai būtų pavojinga, kad visi tie sumanymai greit sužlugtų, susidūrę su pirmaisia sunkumais, o tas vėl ilgam laikui tokio sumanymo vykdymą palaidotų...

DIRVA

★ ★ ★
THE FIELD

The only Lithuanian Newspaper published in Ohio reaching a very large majority of the 100,000 Lithuanians in the State and in Cleveland.

No. 2

Kaina 6c.

CLEVELAND, OHIO January-Sausio 14, 1949

LITHUANIAN WEEKLY

Published every Friday in Cleveland by
Ohio Lithuanian Publishing Co.
6820 Superior Ave. Cleveland 3, Ohio

Subscription per year in advance

In the United States \$3.00
In Canada \$4.00 Elsewhere \$4.50

Entered at Second-Class matter Decem-
ber 6th, 1915, at the Cleveland Postoffice
under the act of March 3, 1879.

(34-ti metai :: 34th year)

NAUJAS DP IMIGRACIJOS ISTATYMO PROJEKTAS

Isileis ir atbėgusius po karo ligi 1947 m.
balandžio 21 d.

Padidins skaičių ligi 400,000, bet panaikins pirmenybes Pabaltijo ir Rytinės Lenkijos tremtiniams. Ukio darbininkams pirmenybė liks tik "pageidavimas".

PALENGVINIMAI DARBO - BUTO GARANTIJOMS?

Sausio 10 dieną Kongresui perduotas naujas DP imigracijos įstatymo projektas.

Projektas yra parengtas pagal prezidento Trumano paskirtos Imigracijos Komisijos rekomendacijas. Senatui jį perstatė senatorius J. Howard McGrath iš Rhode Island — Demokrataų Partijos pirmininkas — ir senatorius M. Neely, demokratas iš West virginijos, išrinktas į vietą republikono o Chapman Revercomb, dabartinio įstatymo autoriaus...

Senatorius McGrath pareiškė, kad įstatymas bus stengiamasi priimti greit. Todėl ir projektas esąs paruoštas taip, kad... nereikėtų sukli galvos dėl kitų dalykų, kaip tik dėl pašalinimo iš dabartinio įstatymo tų suvaržymų, kurie buvo "antisemitiški, antikatalikiški ir diskriminaciniai..."

Įleidžiamų skaičius padidina-
mas iki 400,000

Čia, žinoma, geras pataisymas. Dar nepaskelbta, ar tas skaičius turės būti įleistas per dvejus metus, ar per ilgesnį laiką.

Jei DP įsileidimo laikas nebus pailgintas, o įsileidimo greitumas pasiliks, kaip iki šiol buvo, tai ištikrųjų galės atvažiuoti gal tik kokias 40,000, vietoj 400,000. Juk liko jau mažiau kaip pusantų metų.

O laiką ilginti irgi maža prasmės, nes ištikrųjų tremtinius reikia iš Vokietijos paimti kuo greičiausiai. Tad nuo administracijos pareis, ar bus kokia nauda iš skaičiaus padidinimo.

* *

Svarbiausias pakeitimas

Gal jokių pakeitimų niekas nebūtų siūlęs, jeigu dabartiniame įstatyme nebūtų nustatyta, kad imigruoti gali tik tokie DP, kurie jau karo metu atsidūrė tremtyje, būtent, buvo tremtinių stovyklose jau 1945 metų gruodžio 22 dieną.

Šitas apribojimas palietė daugelį žydų, kurie į Vakarų Vokietiją atbėgo daug vėliau po karo.

Dabar ir numatoma šitą apribojimą pakeisti: galės atvažiuoti ir tie, kurie tremtyje atsidarė ne vėliau, kaip 1947 metų balandžio 21 dieną.

* *

"Antikatalikiškų" suvaržymų panaikinimas

Dabartiniame įstatyme yra numatyta, kad 40% įsileidžiamų tremtinių turi būti palmta kilusių iš tų kraštų, kurie anksčiau buvo nepriklausomi, bet dabar yra "svetimos valstybės"

aneksuoti". Ta pirmenybė buvo naudinga iš Lietuvos, Latvijos, Estijos ir Rytinės Lenkijos kilusiems tremtiniams.

Šitos pirmenybės priešininkai šaukė, kad tas nuostatas yra "antikatalikiškas"... Keista, kad dėl to nesiskundė nei vienas katalikas. Daugiausia dėl šito "antikatalikiškumo" verkė žydų spauda. Tiesa, įstatymą antikatalikišku vadino ir pats Trumanas, kuris taip pat nėra katalikas.

Dabar toji įstatymo vieta tiesiog numatoma išbraukti. Taip pat numatoma išbraukti ir ta vieta, kuri reikalauja, kad bent 30% įsileidžiamų tremtinių būtų ūkininkai arba žemės ūkio darbininkai. Numatoma palikti tik bendrą pareiškimą, kad šita specialybė įskaitoma tarp kitų pirmenybes gaunančių specialybių.

ŠEŠIOS DIENOS

pasaulio politikoje

SAUSIO 7

"Hitleris buvo kūdikis, palyginus su Politbiuro genge, siekiančia užvaldyti pasaulį" — pasakė Hofman, Marshallo plano vykdytojas.

Bullit sako, kad tik Amerikos vadovaujama ir kontroliuojama Kinijos armija galėtų suvaldyti komunistus nuo visos Azijos užvaldymo. Jis siūlo, kad Kongresas paskirtų 800 milijonų dolerių šiems metams Kinijai padėti.

žydai ir egiptiečiai jau nustojo muštis Negebe ir žada, pasitraukę į pirmines pozicijas, tartis dėl visiškų mūsų sustabdymo.

Kai pasitraukė ligšiolinis Irako ministeris pirmininkas, daugelis tikisi, kad bus lengviau prieiti prie taikos tarp žydų ir arabų.

Iš Londono praneša, kad iki pat mūsų sustojimo žydai buvo įsiveržę į Egipto žemę.

Taip pat praneša, kad ginčai žydams gabenami iš Čekoslovakijos. O čia, Newark, N. J., atrado penkis lėktuvus, paruoštus slapta siųsti arabams.

Italija pranešė USA valdžiai, kad ji sutinka prisidėti prie taip vadinamos šiaurės Atlanto apsigynimo sutarties.

Iš toliau žiūrėtiems į Kiniją dar viena mįslė atsirado: kodėl

Visi šie pakeitimai pilnai atitinka reikalavimus, kuriuos kėlė žydų spauda. Turint prieš akis faktus, kad ir ligi šiol, kada pradėjo veikti tariamai "antisemitiškas" įstatymas, daugiau, kaip pusė atvažiuojančių buvo žydai, tai be abejo visiems ne žydams rūpi, kaip gi dabar bus... Jau spėjama, kad pirmutiniai iš to "maišo" stengsis išlysti kaip tik tie, kurie paskutiniai į jį įlindo, tai yra tie, kurie atbėgo jau gerokai po karo ir dažnai neaišku net kodėl atbėgo...

* *

Naujas "screeningo" pagrindas

Dabartinio įstatymo dvasia yra tokia, kad turi būti saugojami įsileisti komunistų agentų. Tas reikalavimas numatomas panaikinti, bet prie jo dar numato pridėti ir tokį reikalavimą, kad nebūtų įleistas nei vienas, kas praityje pridėjo ranką prie persekiojimo kitų žmonių dėl rasės, religijos ar tautybės.

Reikalavimas visai teisingas, tik vėl svarbu, kaip jis bus vykdomas. Tremtinių tarpe vargiai ar yra toks, kuris būtų tikrinimo šiuo pagrindu. O jei ir būtų vienas kitas, kurio sąžinė ne visai rami, tai tas jau ir nebandys lysti į Ameriką.

Bet yra baimės, kad norint (Nukelta į 2-rą puslapį)

Laisvojojo pasaulio pusėj žinias galima patikrinti!

Raudona antis pasikorė!

Gruodžio 10 dieną mes tarp kitų dalykų užsiminėm apie komunistų laikraščiuose skelbiamą tūlo Molio pranešimą, kad vienas iš lietuvių tremtinių, trejus metus gyvenęs stovykloje ir gaudžiais laisvais išprašęs iš amerikiečių lietuvių daug siuntinių, anglų karinio teismo nuteistas ir pakartas, kaip karo nusikaltėlis. Tas Molis nurodė ir to pakartojo tremtinio pavardę — Drazdauskas.

Mes tada sakėm, kad nežinom, buvo taip ar ne, bet patikrin-
sim, nes tas, kas vyksta šlapus geležinės uždangos, galima patikrinti.

Prieš pat išleidžiant šį DIRVOS numerį gavome tokį pranešimą:

"Šiandien galiu pranešti dar tik tiek, kad Bimbos "pakartasis" Drazdauskas yra gyvas!

Štai ištrauka iš oficialaus Ž. Saksonijos apygardos pirminko gruodžio 30 dienos rašto:

"I Tamstos gruodžio 14 dienos raštą Watenstadto gyventojų Drazdausko reikalų pranešu, kad jis anglų karo teismo buvo nubaustas mirties bausme, tačiau apeliacinėje instancijoje buvo visai išteisintas. Vėliau jį išteisino ir vokiečių denacifikacijos teismas. Šiuo laiku jis yra grįžęs į Watenstadto stovyklą."

Tikiuosi, kad po kokios savaitės turėsiu daugiau informacijų. Jei jos DIRVAI praverstų, palėčiau pasiųsti.

Labai galimas daiktas, kad Drazdauską įskundė Bimbos bernai Vokietijoje. Neoficialiai teko patirti, kad pirmoje instancijoje jis buvo nubaustas tik todėl, kad buvusi niekam tikusi gynyba. Ar čia buvo nemokšiskumas, ar bloga valia — nepavyko nustatyti. Būdinga ne tik tai, kad apeliacinė instancija jį visiškai išteisino, bet ir tai, kad jam nieko negalėjo prikišti ir vokiečių denacifikacijos teismas, kuris paprastai yra daug griežtesnis už okupacinius teismus. Jei tas teismas būtų radęs sveltisalo kūne dėmę, nebūtų jos nuslėpęs!"

"P.S. Ar Drazdauskas rašė į USA gaudžius laiškus ir ar daug gavo siuntinių — nežinau, bet taip tampomam ir "kariamam" žmogui, nekaltai aukai, galėtų ir Bimba kokį pakietelį pasiųsti..."

Na? Tai kaip?

Bimbos ir Co. tikslas buvo aiškus: žiūrėkite, koki ten žmonės — karo nusikaltėliai, juos net Britų karinis teismas karia! Jūs jiems siunčiate siuntinius, — žiūrėkite, kas tuos siuntinius gauna!

Bet pakaruoklis kybo tik bimbinių laikraščių puslapiuose. Smirda...

bė nori taikytis su komunistais. Jis drauge prašė keturis ambasadorius, kad jie tą žinią praneštų į savo sostines ir iš ten sužinotų, ką dabar tie didieji kraštai galvoja apie Kiniją.

Komunistai įėjo į Tientsino miestą ir netikėtai davė įsakymą savo kariuomenei sustabdyti kovas.

Žydai pašovė penkis anglų žvalgybinius lėktuvus Sueso kanalo srityje.

SAUSIO 10

Anglijos vyriausybė žada kreiptis į Saugumo Tarybą su skundu prieš žydų valstybę už pašovimą lėktuvų.

Izraelio vyriausybė iš savo pusės protestuoja prieš anglų kariuomenės išsikėlimą viename Transjordanijos uoste Raudonojoje jūroje, visai arti prie Palestinos.

Žydai tvirtina, kad angliai per paskutinius penkis mėnesius nugabeno į Egiptą ginklų už 200 milijonų dolerių.

Azijos stebėtojai patvirtina Britų Dominijų komisaro nuomonę, kad olandų "policijos žygiai" Indonėzijoje duoda palankios medžiagos komunistų propagandai.

SAUSIO 11

Amerikos valdžia patarė anglams nesisukti ant žydų už lėktuvų pašovimą. Sako, žiūrėkite į tai, kaip į apgailėtiną atsitikimą ir tiek...

Generolas Clay, Amerikos karinis viršininkas Vokietijoje, praneša, kad Vokietijoje atsargiai pradeda atgyti kraštutinis nacionalistinis judėjimas.

Indonėzijoje respublikos valdžios šalininkai dar priešinasi olandams. Kur pasitraukia, ten stengiasi palikti viską sunaikinti.

SAUSIO 12

Žydai apskundė Saugumo Tarybai Angliją už taikos ardimą Artimuose Rytuose...

Amerika griežtai apkaltino Olandiją už taikos ardimą Toluose Rytuose. Reikalauja, kad olandai atitrauktų iš Indonėzijos savo kariuomenę ir tuojuo perduotų suvereninę valdžią Amerikai!

Japonijoje numatoma, kad ateinančiuose rinkimuose komunistų partija gali turėti nemažų laimėjimų, nes jie varo labai gerai finansuotą propagandą ir jiems padeda komunistų laimėjimai Kinijoje.

Argentinoje prezidentas Peronas siūlo naują konstitucijos projektą. Jame numatyta, kad imigrantai per dvejus metus galės gauti Argentinos pilietybę. Taip pat numatyta uždrausti komunistų partiją.

ŠIOJE ŠALYJE

GENEROLAS MARSHALAS

pasitraukė iš Valstybės Sekretoriaus pareigų. Jis paskutiniu laiku sirgo, jam prieš Kalėdas buvo padaryta operacija.

I jo vietą paskirtas Dean Acheson, anksčiau buvęs Valstybės Sekretoriaus pavaduotoju. Tada pas jį lankėsi lietuvių atstovai ir jis, kaip ir kiti, vis sakydavo: "Lietuvos reikalų valdžios nusistatymas nepasikeitė".

Apie jį kalba, kad jis tada buvo vienas iš "apeasemento" šalininkų. Kokia jo politika bus dabar — netrukus pamatysime.

PASITRAUKĖ iš pareigų ir

Valstybės Sekretoriaus pavaduotojas Lovett. Kongrese ir senate abiejų pasitraukimą apgailestauja. Achesono paskyrimas, sako, susilauks nemažai kritikos. Daugelis primena, kad kaip tik Achesonui esant Valstybės Sekretoriaus pavaduotoju Valstybės Departamente buvo privisė labai daug komunistų agentų. Bet vis dėlto visi mano, kad senatas Achesono pasitraukimą patvirtins.

PREZIDENTAS TRUMANAS

kreipėsi į Kongresą, kad greičiau priimtų įstatymą padidinti aukštesiems valdininkams algas. Tuo jis nori išlaikyti prie valdžios darbo gabesnius žmones.

Įstatymo projekte numatyta sekretoriams pakelti algas iš 17,000 į 25,000 dolerių per metus. Pačiam prezidentui taip pat numatyta pakelti algą iš 75,000 į 100,000 dolerių per metus, neskaitant kitų priedų išlaidoms, už kurias turi būti duodamos sąskaitos. Prezidentas dėl savo algos nieko neprašo. Jo algos padidinimą siūlo demokratai atstovai.

ATEINANČIŲ METŲ BIUDŽETAS

prezidento Trumano yra pasiūlytas beveik 42 milijonų. Pusė išlaidų yra numatyta šio krašto ir tarptautiniams apsigynimo reikalsams. Ne veltui tą biudžetą jau pavadino "šalto karo biudžetu".

Išlaidoms padengti trūksta pinigų, todėl prezidentas siūlo pakelti mokesčius šešių milijonų dolerių. Sako, taip gerai gyvenanti šalis negali palikti nesubalansuoto biudžeto. Be to, prezidentas sako, kad gal ir daugiau išlaidų reikės. O 1950-51 metų biudžetas turės būti dar didesnis.

DARBIBIKŲ UNIŲ organizacija,

vadinama CIO, reikalauja, kad būtų sumažinti mokesčiai nuo mažų ir vidutinių uždarbių — 6,500 milijonų ir akcizų mokesčiai — 1,300 milijonų dolerių. Tuos mokesčius siūlo perkelti ant korporacijų ir didžiųjų uždarbių.

DIDELI KARO MANEVRAI

ateinantį mėnesį rengiami Atlanto vakarinėje dalyje ir Karibų jūros srity. Manevrai truks nuo vasario 14 ligi, gal būt, balandžio 1. Dalyvaus Amerikos laivynas, sausumos kariuomenė ir Kanados kariuomenė. Manevrus bus panaudoti apie 100 laivų ir apie 35,000 karių.

NAUJAS DP ISTATYMAS

(tęsinys nuo 1-mo pulso.)

tieji padaryti sau "daugiau vietos Amerikoje" gali bandyti ir be pamato skusti kitus, kad tie būtų atmeti. Čia svarbu, ar tokie įtarimai bus rimtai tyrinėjami. Būtų labai naudinga, kad taisyklėse būtų nustatyta: jeigu kas skundžia DP, sakydamos, kad jis arba komunistas, arba kitoks kitų žmonių persekiojimas, tai kad ir pats skundėjas negalėtų niekur iš ten išvažiuoti tol, kol skundas nebus galutinai ir rimtai patikrintas, o paaiškėjus skundo netikrumui, kad skundėjas atsakyti už prasimany-

ma. Jau yra buvę atsitikimų, kad į laivą lipantį žmogų kitas apskundė čia pat esančiam policijos atstovui, o pats išplaukė. Paskui paaiškėjo, kad skundas buvo visai nepamatotas, o žmogus buvo sulaikytas nuo tiek metų lauktos kelionės ir turėjo neapskačiuojamų nuostolių. Tada policija kitu panašiu atsitikimu sulaikė nuo laivo ne tik skundžiamąjį, bet ir... skundėją. Po to tokios piktos valios skundai išnyko.

Yra ir gerų vietų naujame projekte

Viena tokia gera vieta, tai panaikinimas "morgičių" ant kvotos. Pagal dabartinį įstatymą kiekvienas tremtinys, gimęs Lietuvoje, įskaitomas į Lietuvos kvotą būsimųjų metų sąskaiton. Dabar tik pusė Lietuvos kvotos gali būti naudojama normalia imigracijos tvarka atvažiuojantiems, tai yra tik 193 per metus. Jeigu lietuvių atvažiuotų apie 19,000, tai Lietuvos kvota tiktai būtų pasilikti... per 100 metų! Ir taip iki nedeidė, tik 386 per metus. Naujame projekte šią "skolinimą iš ateities" numato panaikinti. Tada bent 34 kitų kraštų lietuviai galės kiek greičiau suaukinti eilės.

Kita, dar svarbesnė, gera patalpa numatoma dėl darbo ir būto garantijų. Iš tremtinių dabar būsia reikalaujama tik tokių darbo ir būto garantijų, kaip ir iš paprastų imigrantų. Tai suprantama taip, kad nereikės nurodymų, kur dirbs, kiek atlyginimo gaus ir kur gyvens bei kiek kambarių turės. Garantuojamas tik turi pažadėti, kad būtos ir darbas jam bus sukasas.

Bet dar ne visai aišku, ar tai nereikšmia sugrįžimo prie affidavitų su visais jų formalumais? Naujo projekto siūlytojai sako, kad dabartinis įstatymas DP imigrantams stato didesnius reikalavimus, negu paprastiesiems. Sako, kad taip neturi būti.

Sis pakeitimas vėl sudarys visą revoliuciją DP atsikvėlimo darbe. Reikia tikėtis, kad ligšiolinė tvarka padaryti raštai nereikės keisti. Jeigu nereikės, tai galima tikėtis, kad ateityje čia bus taikomi tik palengvinimai, ne nauji apsunkinimai, tai yra, užteks paprastų pažadėjimų, kad atvažiuojantys bus aprūpintas butu ir darbu.

Bus nebesvarbu, ar gyvena stovykloje, ar ne

Pakeitimo autoriai sako, kad tremtiniai apsigyventi ne stovyklose ne tik nebuvo draudžiama, bet kai kur net buvo raginami apsigyventi privačiai, užtikrinant, kad jie dėl to neaukštes. O kai kuriose vietose stovyklų net nėra. Todėl pirmenybė stovykloms būsianti panaikinta.

Be to, projekte numatyta dar keletas pakeitimų dėl tų, kurie pabėgo iš anapus "geležinės uždangos" paskutiniu laiku, tai yra, po 1947 metų balandžio 21 dienos.

BALFO ir ALT vadovybės turėtų dabar bendromis jėgomis rūpintis:

1. kad įstatymo pakeitimas nenuskriaustų mūsų tautiečių;

2. greičiau sužinoti, kiek pasidarys pakeitimų formalumuose, kovojant, kad jie palengvintų, bet ne apsunkintų tremtinių persikvietimą;

3. dažnai ir tiksliai pranešti visuomenei, kas tuo reikalu daroma.

O visuomenės pareiga tą rūpinimąsi tinkamai paremti finansinškai, kad paskui nereiktų visiemis gailėtis, jog štai būtu menkai galėję tą ir tą išsiriupinti, bet... nebuvo pinigų nuvažiuoti ar ką kitą atlikti.

TMD skyrius prieš metus įkurtas, o jo nariai jau trečią koncertą rengia.

Pereitą pavasarį TMD skyriaus nariai partraukė iš New Yorko operetės chorą koncertuoti Hartforde, o pereinot žiemose koncertavo garsieji Stulginskų šeima - trys Stulginskaitės jų brolis Edmontas ir jų tėvai. Ši artistų šeima dažnai pasirodo mūsų scenoje.

Kas gi tos Worcesterio menininkės? — klausė manęs vienas kitas meno mėgėjas. Gerai, pasakysiu. Worcesterio menininkų choras ir solistės bei artistės yra narės garsiojo Lietuvių Moterų Klubų, auklėtinės įvairių meno mokyklų ir surinktos iš įvairių chorų, dainavusių J. Čižausko chore, kompozitoriaus M. Petrausko, Jono Dirvelio ir kituose choruose. Šios talentingos lietuvaitės sukūrė savo chorą Worcesterio Moterų (lietuvių) Klubų globoje ir atlieka svarbią rolę lietuviško meno srityje.

Kaip vienas iš ženklų, kad republikonai bando krypti "liberalizmo" pusėn, yra senatorių Taft, Ives ir Flanders paruoštas namų padinginimo įstatymo projektas.

Tas projektas gana panašus į demokratų siūlomą, tik ne tiek toli siekia. Republikonai nesitiki, kad jų projektas bus priimtas, bet jie mano, kad laimės kai kurių pakeitimų demokratų projekte. Jie sako, kad demokratų projektas žada per daug — to vis vien nebus galima padaryti. Jų projektas esąs realesnis.

PITTSBURGH

LAUKIA SVEIKATOS NETEKUSIEMS ANGLIAKASIMAMS PASALPOS PADIDINIMO

Pennsylvanijos įstatymai numato, kad angliakasimams susirgę vadovams angliakasimų dusuliu (miners asthma) ir visiška nebegalė dirbti, turi gauti pašalpos po \$20 per 200 savaitių. Tai yra, per nepilnus ketverius metus.

Savaime suprantama, kad ir gaunant šią pašalpą, sergančiam žmogui sunku pragyventi. Bet 200 savaitių praėjimo, o šia nepraėjimo, ką žmogui daryti, jeigu liga jį užklupo, kol nesuspėjo susitaupyti senatvei? O tos ligos priežastis — toks darbas.

Todėl reikalauja, kad ta pašalpa tokiems ligoniams būtų padidinta ir prailginta. Paskutiniu metu girdėti, kad nors rinkimus ir laimėjo daugumas tų, kurie ligi šiol buvo priešinę tam padidinimui, vis dėlto bus nusileista ir tokių ligonių aprūpinimas bus pagerintas. Nežinia, ar tai kokia šventa dvasia pradeda juos apšviesti, ar baimė ateinančius rinkimus pralaimėti...

Detroit, Mich., Naujienos

HARTFORD, Conn.

WORCESTERIO MENININKŲ DAINUOS IR VAIDINIS SAUSIO 16

Sekmadienį, sausio 16 d. 2:30 val. po pietų, Liet. Amer. Pil. Klubu auditorijoje, 227 Lawrence Street, įvyks nepaprastas meniškasis koncertas ir minstrelio komedijos vaidinimas. Ši menišką koncertą ir minstrelių rengia Tėvynės Myletojų Draugijos 66-tasis skyrius.

Kaip rengėjai, taip mūsų sostinės lietuvių meno mėgėjai nekantriai laukia šio meniškio koncerto ir komedijos vaidinimo, pasirodymo Worcesterio talentingųjų lietuvių menininkų, choristų, solistų ir artistų, kurioms vadovauja Jablonskaitė - Meškienė, žymi Worcesterio lietuvių muzikė.

TMD skyrius prieš metus įkurtas, o jo nariai jau trečią koncertą rengia.

Pereitą pavasarį TMD skyriaus nariai partraukė iš New Yorko operetės chorą koncertuoti Hartforde, o pereinot žiemose koncertavo garsieji Stulginskų šeima - trys Stulginskaitės jų brolis Edmontas ir jų tėvai. Ši artistų šeima dažnai pasirodo mūsų scenoje.

Kas gi tos Worcesterio menininkės? — klausė manęs vienas kitas meno mėgėjas. Gerai, pasakysiu. Worcesterio menininkų choras ir solistės bei artistės yra narės garsiojo Lietuvių Moterų Klubų, auklėtinės įvairių meno mokyklų ir surinktos iš įvairių chorų, dainavusių J. Čižausko chore, kompozitoriaus M. Petrausko, Jono Dirvelio ir kituose choruose. Šios talentingos lietuvaitės sukūrė savo chorą Worcesterio Moterų (lietuvių) Klubų globoje ir atlieka svarbią rolę lietuviško meno srityje.

Kaip vienas iš ženklų, kad republikonai bando krypti "liberalizmo" pusėn, yra senatorių Taft, Ives ir Flanders paruoštas namų padinginimo įstatymo projektas.

Tas projektas gana panašus į demokratų siūlomą, tik ne tiek toli siekia. Republikonai nesitiki, kad jų projektas bus priimtas, bet jie mano, kad laimės kai kurių pakeitimų demokratų projekte. Jie sako, kad demokratų projektas žada per daug — to vis vien nebus galima padaryti. Jų projektas esąs realesnis.

Todėl reikalauja, kad ta pašalpa tokiems ligoniams būtų padidinta ir prailginta. Paskutiniu metu girdėti, kad nors rinkimus ir laimėjo daugumas tų, kurie ligi šiol buvo priešinę tam padidinimui, vis dėlto bus nusileista ir tokių ligonių aprūpinimas bus pagerintas. Nežinia, ar tai kokia šventa dvasia pradeda juos apšviesti, ar baimė ateinančius rinkimus pralaimėti...

Todėl reikalauja, kad ta pašalpa tokiems ligoniams būtų padidinta ir prailginta. Paskutiniu metu girdėti, kad nors rinkimus ir laimėjo daugumas tų, kurie ligi šiol buvo priešinę tam padidinimui, vis dėlto bus nusileista ir tokių ligonių aprūpinimas bus pagerintas. Nežinia, ar tai kokia šventa dvasia pradeda juos apšviesti, ar baimė ateinančius rinkimus pralaimėti...

Todėl reikalauja, kad ta pašalpa tokiems ligoniams būtų padidinta ir prailginta. Paskutiniu metu girdėti, kad nors rinkimus ir laimėjo daugumas tų, kurie ligi šiol buvo priešinę tam padidinimui, vis dėlto bus nusileista ir tokių ligonių aprūpinimas bus pagerintas. Nežinia, ar tai kokia šventa dvasia pradeda juos apšviesti, ar baimė ateinančius rinkimus pralaimėti...

Todėl reikalauja, kad ta pašalpa tokiems ligoniams būtų padidinta ir prailginta. Paskutiniu metu girdėti, kad nors rinkimus ir laimėjo daugumas tų, kurie ligi šiol buvo priešinę tam padidinimui, vis dėlto bus nusileista ir tokių ligonių aprūpinimas bus pagerintas. Nežinia, ar tai kokia šventa dvasia pradeda juos apšviesti, ar baimė ateinančius rinkimus pralaimėti...

Todėl reikalauja, kad ta pašalpa tokiems ligoniams būtų padidinta ir prailginta. Paskutiniu metu girdėti, kad nors rinkimus ir laimėjo daugumas tų, kurie ligi šiol buvo priešinę tam padidinimui, vis dėlto bus nusileista ir tokių ligonių aprūpinimas bus pagerintas. Nežinia, ar tai kokia šventa dvasia pradeda juos apšviesti, ar baimė ateinančius rinkimus pralaimėti...

Todėl reikalauja, kad ta pašalpa tokiems ligoniams būtų padidinta ir prailginta. Paskutiniu metu girdėti, kad nors rinkimus ir laimėjo daugumas tų, kurie ligi šiol buvo priešinę tam padidinimui, vis dėlto bus nusileista ir tokių ligonių aprūpinimas bus pagerintas. Nežinia, ar tai kokia šventa dvasia pradeda juos apšviesti, ar baimė ateinančius rinkimus pralaimėti...

Todėl reikalauja, kad ta pašalpa tokiems ligoniams būtų padidinta ir prailginta. Paskutiniu metu girdėti, kad nors rinkimus ir laimėjo daugumas tų, kurie ligi šiol buvo priešinę tam padidinimui, vis dėlto bus nusileista ir tokių ligonių aprūpinimas bus pagerintas. Nežinia, ar tai kokia šventa dvasia pradeda juos apšviesti, ar baimė ateinančius rinkimus pralaimėti...

Todėl reikalauja, kad ta pašalpa tokiems ligoniams būtų padidinta ir prailginta. Paskutiniu metu girdėti, kad nors rinkimus ir laimėjo daugumas tų, kurie ligi šiol buvo priešinę tam padidinimui, vis dėlto bus nusileista ir tokių ligonių aprūpinimas bus pagerintas. Nežinia, ar tai kokia šventa dvasia pradeda juos apšviesti, ar baimė ateinančius rinkimus pralaimėti...

Todėl reikalauja, kad ta pašalpa tokiems ligoniams būtų padidinta ir prailginta. Paskutiniu metu girdėti, kad nors rinkimus ir laimėjo daugumas tų, kurie ligi šiol buvo priešinę tam padidinimui, vis dėlto bus nusileista ir tokių ligonių aprūpinimas bus pagerintas. Nežinia, ar tai kokia šventa dvasia pradeda juos apšviesti, ar baimė ateinančius rinkimus pralaimėti...

Todėl reikalauja, kad ta pašalpa tokiems ligoniams būtų padidinta ir prailginta. Paskutiniu metu girdėti, kad nors rinkimus ir laimėjo daugumas tų, kurie ligi šiol buvo priešinę tam padidinimui, vis dėlto bus nusileista ir tokių ligonių aprūpinimas bus pagerintas. Nežinia, ar tai kokia šventa dvasia pradeda juos apšviesti, ar baimė ateinančius rinkimus pralaimėti...

PAMALDOS UZ A.A. PREZ. ANTANĄ SMETONĄ

Sausio 10-tą suėjo penkeri metai, kaip a.a. Lietuvos Respublikos Prezidentas Antanas Smetona žuvo gaisro nelaimėje Clevelande. Minint šią liūdną sukaktį, Detroito Lietuvai Vaduoti Sąjungos skyrius yra užprašęs mišias už jo vėlę. Mišias atlaikys kun. I. F. Boreišis šį sekmadienį, sausio 16-tą, 11 valandą Švento Antano bažnyčioje. Visi detroitiečiai kviečiami dalyvauti.

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS SUKAKTUVIŲ MINĖJIMAS

Lietuvo Nepriklausomybės sukaktuvių paminėjimui rengti komisija darbuojasi, kad šių metų paminėjimas būtų iškilmingesnis, negu kada praityje. Paminėjimas bus laikomas vasario 13-tą, buv. lietuvių sauleje. Renkitės dalyvauti.

SV. JURGIO PARAPIJOS VAKARIENĖ

Šv. Jurgio parapijos metinė vakarienė, kurią rengia parapijos rėmėjų klubas, įvyks vasario 20-tą. Visas pelnas bus skiriamas naujai bažnyčiai. Tikiečiai galima iš anksto įsigyti pas klubo narius.

LIETUVIAI JAUNAVEDŽIAI

Pereitą šeštadienį, sausio 8-tą, šv. Jurgio bažnyčioje kun. J. Čižauskas suteikė moterystės sakramentą jaunai lietuviškai porelei — Leo Tumelis ir Frances Gabris. Per ceremoniją gausiai giedojo Estella Bukšaitis. Frances Gabris yra buvusi radio choro narė ir pianistė. Linkime jaunavedžiams ilgų metų laimingo vedybinio gyvenimo.

RADIJO KLUBO VAJUS PRASIDEJO

Naujai prisirašę prie radijo klubo Edward ir Anne Salas. Atnaujino dalyvavimą Peter ir Matilda Bartnik, Mariona Zelankis ir Alex ir Antonina Balkus. Kurie norėtųmė daugiau informacijų apie prisirašymą, kreipkitės prie asmenų, kurių vardai pažymėti pereinot savaitės DIRVOS Detroito žinių skyriuje.

A.A. PATRICIA WAICHKA

Patricia Waichka, 64 m., gyvenusi 2553 Central Ave., mirė sausio 6-tą. Liko vyras Jonas, sūnus Edward, dukta Madeline Kempo, trys seserys Josephine Sakal, Anna Dranginis ir Mary Soroka ir vienas anūkas. Palaidota sausio 10-tą, šv. Kryžiaus (Holy Cross) kapinėse. Šeima nuoširdžiai dėkoja visiems už parodytą užuojautą.

BRAKE SERVICE
WHEEL ALIGNING
ON ALL CARS
By Experts Who Really Know How!
TIME PAYMENTS
YEAGER
RAYBESTOS
6615 CARNEGIE AVE.
Phone ENdicott 9182
SPECIALISTS SINCE 1920

Vytautas Markuzas

Dirvos Atstovas
Prenumeratams, Skelbimams
8029 Manila Detroit 13, Mich.

J. Žemantauskas
Notaras
"Dirvos" Agentas
130 Congress Avenue
Waterbury, Conn.

Vainis Dainoras

GRAZUS VAIDINIMAS

Liet. Dukterų D-jos surengtas vaidinimas "Teta iš Amerikos" labai gražiai pavyko. Sveikė buvo pilna ir visi atsilankę turėjo progos gerai pasijuokti, nes komedija buvo suvaidinta kuo puikliausiai.

Vaidino: Agatha Joy (Juodsnukaitė), Cecilia Hawkins (Stankiūtė), Monica Salasevičienė, Cecilia Yunk, Antony Sirvaitis, Joseph Tumas, John Vaitkus, Adam Salasevičius ir Kazimieras Daunys.

Sufleravo ir vakarą vedė Liet. Dukterų dr-jos pirmin. P. Bandzienė. Po vaidinimo buvo šokiai, vaisės ir pasilinksminimai. Visi publika patenkinta vakaru.

RADIJO KLUBO KONCERTAS

Jau beliko tiksliai apie pus-trėčios savaitės ligi tos ilgai lauktos dienos, sausio 30-tos, kada įvyks Amerikos Lietuvių Balso radio klubo koncertas buvusioje lietuvių salėje. Plačiau bus pranešta ateinančią savaitę ir per radijo pusvalandį.

REMKIME BALFĄ

Aukokime pagal išgales tam labdariniam tikslui, sušelpdami mūsų brolius — sesėms lietuviams, ištremtiems iš namų. Aukokime drabužius, vaistus, valgi ir pinigų. Detroito aukas siųskite šiuo adresu: United Lithuanian Relief Fund, 17403 Quincy Ave., Detroit 21, Mich. Telefonas UN 2-3298. -rjv-

TABOR FARM, Mich.

Garsiojo J.J. Bachuno Tabor Farmoj gyvenimas Kalėdų metu buvo labai pasikeitęs. Joje gyveno per šventes tik paties didžiojo lietuvių tremtinių globėjo pastangomis sukvietę iš Europos tremtiniai. Tabor Farmos senieji gyventojai ir šeiminkai buvo "išgaravę". Tabor Farmoje dabar nuolat gyvena dvi lietuvių šeimos, atvykusios iš Europos, ir vienas kitas viengūnis. Farmos šeifas Kūčių dieną aplankė visus "naujakūrus", savo įkurdintus imigrantus. Lankė, kaip jis pats sako, su savo "Generolu", malonia ponia Bachonienė. Iteikė naujakūrams dovanų — vaikams žaislų ir Kalėdų Senelio dovanas — "pančiakas", pilnas įvairiausių saldainių, trimitų, suaugusiems skarelų geriausio Amerikos šilko ir kt.

J.J. Bachunas, įkurdindamas savo "naujakūrus", aprūpino darbo rūbais, kait tai: kelionėm, švarkais, šiltom kojėm, odiniais batais, odiniais švarkais. Žodžiu, visa apranga ir tik už... aciū!

Atšventę dalį švenčių su savo naujaisiais gyventojais, Tabor Farmos savininkai Bachunai išvyko į Chicago. Farmos šeifas Valteris Bachunas išvyko "pasizmonėti" po plautų Dėdės Samo žemyn. Antas brolis Aleksas su žmona, dukra ir sūnumi prieš pat Kalėdas išvyko į Kanadą ir Amerikos gražesnes apylinkes. Čia irgi tenka tai šeimai pasakyti komplimentą, kad ponia Aleksienė išvykdama naujuosius imigrantus vaikučius apdovanojo gražiais žaislais.

Naujuosius Metus švęsti Tabor Farmos "bosas" buvo išvykęs pas savo artimuosius. Farmoje likę naujakūriai neuobudžiavo. Jaukiai praleido laiką savo šeimose, aprūpinti pačių Farmos savininkų puikiais skaniu maistu, įvairiais vaisiais ir net... lengvais gėrimais. Naujakūriai dėkingi savo dosniems šeiminkams ponai ir ponai Bachunams, o taip pat ir Dėdės Samo žemei.

Vainis Dainoras

Knygų Reikalu

Rašo Pr. Lapienė

Sakoma, lašas po lašo ir akmenį prakala. Taip ir DIRVA: žodis po žodžio ir išjudina žmones susidomėti knygos reikalu.

DIRVA pakartotinai sako: "Mums reikia lietuviško knygyno!"

Aš irgi imu šia tema kalbėti nebe pirmą kartą. Jau prieš kelerius metus aš viešai skundžiaus šią bėdą. Bet tada dar nebuvo ši bėda tokia didelė. Tada mes galėjome lengvai knygų išsiryti iš Lietuvos. Bet ir tai mums ne atrodė labai gerai. Deja, kaip Lietuvos ir šokiai, vaisės ir pasilinksminimai. Visi publika patenkinta vakaru.

Praleidus visuomenininkus, su kuriais susipažinimo reikalu buvo pradėję rūpintis, berods, vien abiejų kontinentų tik moterys, — knygų platinimu buvo rimtai užsiėmusios šios šalies pilietės Juozas Boley-Bulevičius, dabar profesoriaujas. Jis, pamėgdžiodamas amerikiečių knygų klubus, siuntinėdavo kas mėnesį šios šalies lietuviams gražiai paruoštus lietuviškų knygų katalogus, labai įdomiai papasakodamas kai kurių knygų turinį. Žinau iš jo rašyties, kad lietuviškai knygai rinka sparčiai augo.

Pereitais dvejais metais, kai turėjau gausų literatūros kiekį išstačiusi New York'o Tarptautinė Moterų Parodoje, daugelio buvau klausinėjama kokia, girdi, bendrovė tas knygas yra išstačiusi ir koks jos adresas. Ir kaip labai gaila būdavo, kad negalėdavau nurodyti nei tokios bendrovės, nei jokio atskiro žmogaus kuris užsiimtų knygų ir mūsų tautinių dirbinių platinimu.

Savo keliu daugelis ir tremtinių yra mane prašę prisistiekti jiems adresu tokių lietuviškų knygų, kurioms jie galėtų pasiūlyti savo dirbinių. Aišku, ir jiems nieko teigiamo negalėjau atsakyti, o prisipažinti, kad Amerikos lietuviai tokiais dalykais dar neužišima, buvo tiesiog nesmagu.

DIRVOS tvirtinimas, kad mums būtinai reikia lietuviško knygyno, turi visų susipratusių lietuvių pritarimo. Ir bent šiuo laiku, bent laikinai, mano nuomone, pati DIRVA turi tuoia imtis tai įgyvendinti. Iš DIRVOS pastogės jau daug knygų yra išvydusios pasaulį. Ji nuolat skelbia joje gaunamas knygas.

Kodėl nepraplėsti to darbo? Jei bent šiuo laiku būtų ne galima pasamdyti tokiam darbui žmogaus, tai gal iš vietinių Cleveland'o inteligentų ju "laisvu" nuo darbo laiku sutiktų kas patalkininkauti. Tai tardama, turim mintyje — atlikti gautus užsakymus — pasiūsti knygų. Žinoma, mūsų rašytojai iš čia ir iš Europos turėtų šią įstaigą aprūpinti knygomis.

Šiuo momentu aš pati rūpinuos kur gauti vaikams literatūros. Kai kurie lietuvių vaikų, kurie lietuvių vaikų, Bet aš neturiu nieko paroduoti. O kuo geresniu mes galėtume apdovanoti lietuvių našlaičius, jei ne jiems pritaikyta lietuviška knyga?

Turime rašytoją Stepą Zbarską. Jo knygos labai mėgiamos. Turim jų tik tiek, kiek pats autorius man yra padovanojęs. Iš kur gauti jų daugiau? Turime rašytoją Antaną Vaičiulaitį — kur jo knygos sukrautos?

Minint Vaičiulaitį, man prisimena, kaip aš ieškojau jo knygos KUR BAKUŽĖ SAMANO-TA. (Kad tokia knyga išleista, buvau skaičiusi tremtinių laiškuose). Rašiau vienam as-

meniui, rašiau kitam, kol man buvo patarta kreiptis į DARBININKO Redakciją. Toji man atsiuntė turimų parduoti knygų sąrašą, kuriame tebuvo sužymėtos vien grynai religinio turinio knygos. Pakartotinai vėl paklausiau, ar jie neturi KUR BAKUŽĖ SAMANO-TA? Po savaitės gavau atsakymą, kad taip, jie turi, tegu aš nušunčianti jiems \$1.50 ir jie man prisiųsią prašomą knygą. Taip klydinėdama visgi ją gavau. Bet kiek žmonių gali turėti kantrybės taip užsispyrę ieškoti lietuviškų knygų? Prisiųžiau, kad ir aš retai taip "aukojuos", nors kiekviena lietuviška knyga, atsiradusia mano name, didžiuojuos.

Kitas dalykas, jei kas mums pasiūlytų knygą. Parašyti čekutį neima daug laiko. O dabar dar tiek daug žmonių atvykstant iš Europos, kurie tiesiog jaučia sielos badą čia, — lietuviškai knygai durys atdaros tuviškai knygai durys atdaros į daugelį namų. Tik tegul kuo greičiau žodis stojis kūnu, tegu tik kuo greičiau mes išvystame knygų sąrašus ir įstaigos vardą, kuri apsiima jas parduoti.

KAS platina Dirvą — tas platina anšvietą.

PRANEŠKITE

Savo Antrašo Permainą

Kuomet rengiatės persikelti kitur gyventi, praneškite savo naują antrašą Dirvos Administracijai, ne paštu, nes paštas nesius jums Dirvos į naują vietą jeigu neprimokėsit. Parašykite mums už ie atvirutę prieš persikėlimą į kitą vietą gyventi. —

DIRVA
Cleveland 3, Ohio.

Skelbimai Dirvoje

Turėdami parduoti ar išnuomoti namą, kambarį, ar parduoti kokius daiktus kuriuos kiti gali sunaudoti, pasiskelbkite Dirvoje. Skelbimus atneškite gatavai parąše. Priimami iki pietų trečiadieniais.

J. A. Urbonas

Dirvos Agentas Daytone ir aplinkinėje.
1302 Lamar St. Dayton, O.

MARGUTIS

Skaitykit "Margutį", komp A. Vanagačio leidžiamą muzikos ir juokų žurnalą. Eina kartą į mėnesį. Kaina metams \$2. Užsisakant siųskit ir pinigų.

MARGUTIS

6755 So. Western Ave.
Chicago, Ill.

Vincent B. Archis

Dirvos Atstovas
Prenumeratams, Skelbimams
LOS ANGELES, CALIF.

331 So. Rampart Blvd.

A. S. Trečiokas

INSURANCE AGENTURA
Dirvos Atstovas
Prenumeratams, Skelbimams
314 Walnut Street
NEWARK 5, N. J.

Petras Lalas

Dirvos Atstovas
Prenumeratams, Skelbimams
39 Union Street
AMSTERDAM, N. Y.

Geriausias Žurnalas
LIETUVIŲ NAUJIENOS
Paveikluotas 32-jų puslapių
Už \$1.00 lankys Tamstas kožna mėnesi per 1 metą.
Isteigtojas Gegužis 15, 1923.
LIETUVIŲ NAUJIENOS
332 N. 6th Street Philadelphia 6, Pa.

Tarp Nemuno ir Reino

Gyvenimo sukurta apysaka

B. T. Dirmeikis

II. SUGRĮŽIMO BELAUKIANT

3. Sugrįžimas

(Tęsinys iš pereinio nr.)

Rytas buvo tikrai gražus: skaidri saulė iš anksto jau šildė mūsų širdis. Jau buvo praėjusios penktos valandos, kai buvo prasidėjęs vokiečių-rusų karas, o mes vis dar nieko nežinojome apie jį ir vis dar rimti, susimąstę ir su nepasitikėjimu ruošėmės tolimesnėn kelionėn. Susirikiavome po keturis ir su savo nedideliais ryšulėliais leidomės nuo kalno žemyn miestą.

Bet vidurkelyje mūsų palydovas prašėkė: na ir klausia, ko mes tokie rūstūs ir tokie susimąstę šiandien.

— Juk šiandien — trečią valandą — jau prasidėjo Vokietijos karas su Rusija, — jis ramiu tonu mums praneša.

— Tikrai? — visu choru klausiamie ir kai jis dar kartą patvirtino, kad tikrai jau šiandien prasidėjo karas, mūsų kepurės ėmė skraidyti ore, ir visi suklebome lyg žąsų būrys. Atsirado kalbos, džiaugsmo ir... svajonių. Pagreitėjo mūsų žingsniai, kraujas ėmė smarkiau tekėti ir iš karto pasikeitė kūno ir dvasia.

Suokome į tramvajų ir nesibaigiančiomis kalbomis keliavome į geležinkelio stotį. Vokiečiai — kaip jiems įprasta — pasikrovę kuprines, trumpomis tyroliškomis kelnėmis, lazdomis ir plunksnotomis kepurėmis keliavo drauge su mumis "Ausflugui" (šventadieniui) praleisti. Keliaavo, lyg nieko nebūtų girdėję, kad šiandien jau prasidėjo naujas karas. Negalėjome suprasti, kodėl jie tokie ramūs ir šį sekmadienį sutinka panašiai, kaip ir visus kitus.

Atvykę prie geležinkelio stoties, pamatėme tą patį vaizdą: vokiečiai pavieniai ir su šeimomis ramiai sau keliavo į užmiestį šventadienio poilsui... Vienas kitas iš mūsų net garsiai suabejojo, ar tikrai jau yra prasidėjęs karas, nes jei tikrai karas, tai kaip suprasti tą vokiečių nuostabią ramumą ir net nesidomėjimą.

Belaudami traukinio, suėjome į laukiamąją salę. Čia pilnu balsu griežė radijo karinius maršus ir kartojo Goebbelso kalbą. Dabar nebebuvo jokių abejonių, kad jau tikrai karas prasidėjo. Vokiečiai klausėsi Goebbelso kalbos su dideliu rimtumu, vieni pasirėmę prie sienų, kiti susėdę prie stalų ir panėrę savo galvas tarp rankų. O mes gi linksmais veidais, patenkinti ir laimingi, kaip niekad, užėmėme didelį stalą, užsisakėme alaus ir klausydami radijo žinių, su džiaugsmu svajojome apie pirmuosius mūsų sugrįžimo žingsnius Lietuvos žemėje.

Kiek palaukę stotyje, sulipome į paprastą keleivinį traukinį, kurs mus vežė prie sienos. Traukinys buvo pilnas keleivių ir ūjo iš Berlyno. Jis iš Berlyno išėjo dar prieš karo pradžią... birželio 21 dieną vakare. Birželio 22 d. trečią valandą naktį prasidėjo vokiečių kariuomenės žygiavimas... Ir tik kelionėje kai kurie keleiviai sužinojo, kad jau Vokietija kariauja su Rusija... Musų kajatėje išsišnekome su keleiviais vokiečiais. Jų šeima su keliais vaikais važiuojo atostogų... kaž kur netoli Klaipėdos. Mes turėjome didelio malonumo jiems pranešti, kad jie važiuoja į pavojingą zoną... Vokiečiai išpūtė akis ir su nusistebėjimu paklausė: Kodėl?

— Gi juk šią naktį prasidėjo karas su rusais... — paaiškinome jam.

— Negalimas daiktas. Vakare vakare man stotyje pardavė pilietus, ir jie žinojo kur aš važiuoju. Kitaip — jie būtų man bilieta nepardavę... — kiek pasikarščiuodamas kalbėjo vokiečiai, o jo žmona mušo rankom sau per šlaunis, beviltiškai kartodama, kas toliau daryti.

Matėme, kad vokiečiai išgąsdintas žinių apie karą, vis dar nenori tikėti, kad tikrai jau yra karas prasidėjęs. Pakvietėme mus lydėjusį karininką, ir kai jis patvirtino tą žinią, tada vokiečiai ėmė tvarkytis ėmėdamos ir pirmoje sustojimo vietoje išlipo su žmona ir vaikais, kad grįžtų į Berlyną. Tuo tarpu vis keikėsi, kam jam vakar, perkant bilietus, niekas nepasakė, kad už kelių valandų prasidės karas...

Mes išlipome Tilžėje. Tuoj pat buvome nuvesti į kareivines ir paskirstyti prie kariuomenės dalinių. Mes dviese su Jonynu patekome prie užpakalinių ryšių kuopos. Gavome paprastą kareivio uniformas, bet jokių ženklų. Kuopos vadas paaiškino, kad uniforma būtinai reikalinga, nes jei civiliniai rūbais pateksime į nelaisvę, tai mus sušaudys... kaip nesilankančius tarptautinių karo taisyklių.

Jokių uždavinių mums nedavė. Įsakė pasilikti visą laiką kareivinių rajone; nurodė, kur ir kaip gausime maistą, kur miegosime ir kas bus mūsų viršininkas.

Bet jau tą pačią dieną turėjome nesusipratimų... Mat, dar nebuvo susigyvenę su kariška drausme, o uniformoje be ženklų nesijautėme, kad privalome kariškos drausmės laikytis. Kareivinių rajone, sutikę puskarininkius, nesveikino juos. Vieno puskarininkio buvome sulau-

kyti, apkolioti ir nuvesti pas budintį karininką. Čia teko aiškintis, kas esame ir ką veikiamie kareivinių rajone. Aiškinome, kad mūsų supratimu mes nepriklausome kariuomenei, neturime jokių kariškų ženklų ir esame ypatingoj laikinoj padėtyje.

Buvome paleisti be bausmės... bet greitai buvo mums pranešta, kad turime laikytis kariškos drausmės. Vadinas, turėjome jaustis paprastais kareiviais... Man nepatiko toks "pažeminimas" ir trumpai raštu išdėsciau kuopos vadui, kokių tikslų mes čia esame patekę ir, jei jau nori, kad mes laikytumėmės kariškai, tai privalo mums duoti ir tinkamą kariškio padėtį.

Nurodžiau, kad mūsų tarpe yra buvusių karininkų — ir net aukštų karininkų — ir dabar jie visi įvilkti į paprastą kareivio uniformas. Išdidžiai išdėsciau, kad ir aš pats esu "atsargos karininkas", ir paprasto kareivio uniformoje aš negaliu vis tiek jaustis, kaip paprastas kareivis...

Mums, žinoma, rūpėjo ne laipsnis, o klausimas, ar karinė administracija nepanorės mus panaudoti "juodiems darbams", mus laikydama "keistais" kareiviais.

Nors škirpa buvo susitaręs, ką mes veiksime prie kariuomenės ir kaip būsime vertinami, bet mums susidarė įspūdis, kad mūsų viršininkai ne daug ką apie tuos susitarimus žino. Ypač mūsų viršininkams buvo nesuprantama, kaip mus priskyrė vertėjo pareigoms, jei kai kurie iš mūsų net vokiškai gerai nesuprato.

Laiškas mano nuėjo, o mes taip ir likome kareiviais. Tik kai kurie iš mūsų gavo karininkų (Sonderfuehrerų) uniformas. Nusispiovėme į visa tai ir nusistatėme laikytis paprasto kareivio drausmės.

Mūsų visų noras buvo kuo greičiau vykti Lietuvon. Mėginome sužinoti, kada mūsų dalinys ruošiasi iškelti... Bet aiškaus ir tikro atsakymo neturėjome. Gal rytoj, gal poryt... gal dar vėliau, — taip maždaug mums atsakinėjo mūsų viršininkai. Kai mus išsikirstė po kuopas, tai mažai begalėjome ir susitikti. Kai kurių draugų niekad nebeteško pamatyti...

Birželio 23 d. pasikvietė mus su Jonynu mūsų kuopos vadas ir mums su tam tikru malonumu pranešė, kad iš Kauno radijo ką tik buvo paskelbta išlaisvintos Lietuvos nauja vyriausybė su ministru pirmininku Kaziu Škirpa. Paklaui, ar mes pažįstame mūsų naująjį ministrą pirmininką. Žinoma, pasididžiudami atsakėme, kad ne tik pažįstame, bet ir jaučiamės esą jo bendradarbiai... Buvome nustebinti tokiu palankumu Lietuvos laisvei, o kai jis mums paspaudė rankas, lyg tuo norėdamas mus pasveikinti, kaip laisvos Lietuvos piliečius, mes tikrai nuoširdžiai jam padėkojome ir palinkėjome pergalės...

Birželio 24 dienos rytą ir mūsų dalinys pasijudino iš kareivinių. Bet atvykus prie pat sienos, sustojo kaime, esančiame Vokietijos pusėje. "Tegul juos perkūnas trenkia, kaip lėtai jie žygiuoja", nervingomės su Jonynu ir beveik galvoje palikti kariuomenę ir eiti pėsti.

Visas 24 valandas prastovėjome tame kaime, ir niekas negalėjo mums pasakyti, kada gi mes judėsime toliau. Tik vėlai naktį, staiga buvo duotas įsakymas keltis toliau. Ir birželio 26 dieną atvykome ir sustojome VILKAVIŠKYJE. Taigi — po metų klajonės vėl sugrįžau į namus. (Bus daugiau)

Dirvoje gaunamos

KNYGOS

- Lietuvos keliu — įvairus pasisakymai dviejose knygose. Galima imti pirmą arba antrą dalį ir atskirai, nes kiekvienoje skaitymai visiškai atskiri. Kiekviena dalis daugiau kaip po 150 pusl. Kaina 80c
- Lietuviškas albumas — gražus paveikslai iš Lietuvos su paaiškinimais lietuviškai ir angliškai. Kaina \$1.00
- Sparnus man meta paukštės — Benio Rutkuno 78 eilėraščiai (158 puslapiai). Kaina 50c
- Siela lagamine — J. Švaisto 12 apsakymėlių, 144 pusl. Kaina 80c
- Likimo keliu — Alės Rutos-Nakaitės 13 apsakymėlių — 140 puslapių. Kaina 80c
- Lietuvos Vytis — gražiai pagamintas Lietuvos herbas. Kaina 50c
- Lietuvos žemėlapis — kur pažymėti visi Lietuvos miesteliai. Kaina 50c

Pažiūrėkime ir pagalvokime!

Ką rodo tie paveikslai iš tremtinių gyvenimo

Šiandien leidžiame kalbėti tik paveikslams.

Štai dešinėje iš viršaus — būrelis vaikų su savo mokytojomis šoka, linksmynasi.

Kas jie tokie? Tai lietuvių tremtinių vaikai Vokietijoje, Garmisch kareivinėse, Alpių kalnuose.

Linksmas gyvenimas atrodo, ar ne tiesa? Taip... Vaikai šoka...

Linksmynasi kartais ir suaugę, net ir tenai. Juk ir liūdniausiose aplinkybėse žmogus kartais nusišypso. Tai laimė, jeigu taip dar gali!

Išžiūrėkime į tas sienas, prie kurių jie šoka. Tai yra

mą kartą buvo suorganizuota dar prieš Klaipėdos krašto prijungimą prie Lietuvos. Anoji Taryba stovėjo Klaipėdos krašto sukilimo priešakyje tada, kai buvo iškovotas prisijungimas prie Lietuvos. Iš anos Tarybos čia yra išlikęs tik vienas asmuo — pirmininkas Erdmonas Simonaitis, kurį matome paveiklo vidury.

Lietuvos laikais jis yra buvęs Klaipėdos krašto Direktoriaus pirmininku ir buvo Klaipėdoje žinomas veikėjas. Kaip tokį, vokiečiai jį įgrūdė į koncentracijos stovyklą ir tik nuostabi būdu jis išliko gyvas. Daugelis kitų klaipėdiškių lie-

viena iš geriausių stovyklų. Langai geležimis užkaustyti, maži, kaip kalėjimo, sienos apdaužytos. Kareivinės. Keletas namų. Juose gyvena tūkstantis lietuvių.

Tūkstantis gyventojų! Lietuvoje 1,000 gyventojų tai jau visas miestelis. O Amerikoje — kiek namų užima 1,000 gyventojų, jeigu viena šeima paprastai užima butą iš kelių kambarių, arba kartais ir visą namą? Tūkstančiui reikia bent šimto ar daugiau namų.

Tenai 1,000 gyventojų telpa šituose keliuose namuose. Šeimos su vaikais gyvena, kaip kareiviai... viename kambaryje, lovos po kelius aukštus...

Kaip kareiviai?... Jei taip būtų, tai dar nieko. Kareiviai esti gerai apvilkti, gerai maitinami. O čia... Nei viena, nei kita.

Vis dėlto vaikučiai šoka...

Antrasis paveikslas rodo taip pat keletą namų. Daug gražesnių už anuos pirmuosius.

Prie šitų namų vaikučiai nešoka. Tik sunkvežimis stovi. Kiek žmonių šituose namuose gyvena?

Nesuskaita. Gal... 20, gal 30. Tai yra IRO ketvirtos apygardos centras, kuris valdo kelias stovyklas su 30,000 visokių tautų tremtinių.

Šitie trys dešimtys tūkstančių žmonių netrukus turės iškelti. Nepamanykite, kad Ameriką ne! Tik... kitą stovyklą.

Ir tuo gyventojai džiaugiasi. Mat, šitos apygardos stovyklos yra visiškai arti prie sovietų užimtos vokiečios dalies arba prie Čekoslovakijos sienos.

Kada visas pasaulis nervuosis, ar tik neprasidės karas su rusais, tai kaip gali atrodyti tiems, kurie nuo rusų bėgo, pabėgo, bet jie vis tiek čia pat už kelių mylių! Juk jeigu prasi-dėtų karas, tai tie žmonės būtų pirmas kšnis! Ir taip tie kandidatai į pirmo kšnio vietą gyvena ten jau ketvirtį metų. Dabar žada juos perkelti toliau. Nemalonus dalykas kraustyti, bet vis tiek visi patenkinti, kad gal nors kiek ramiau galės miegoti.

Toliau matome būrelį vyrų. Kas jie tokie?

Tai yra Vokietijoje sudarytoji Mažosios Lietuvos Taryba. Ką tai reiškia? Mažosios Lietuvos Taryba pir-

tuvių žuvo tose stovyklose gestapininkų nužudyti arba mirė nuo ligų, kankinimų ir bado. Ir Simonaitis liko išlaisvintas vos gyvas...

Dabar Mažosios Lietuvos Taryba apima tremtyje esančius lietuvių iš visos Mažosios Lietuvos, tai yra ne tik iš Klaipėdos krašto, bet ir iš tolimesnių sričių (vadinamos Prūsijos) kaip Tilžė, Gumbinė, Įrūtis, iki Karaliaučiaus.

Mažosios Lietuvos kilimo lietuvių jie yra suorganizavę daugiau kaip 10,000. Organizacija per visas stovyklas ir šiaip Vokietijoje turi 200 skyrių. Tai yra viena iš didžiausių lietuvių organizacijų tremtyje.

Šiame paveiksle nėra visų Tarybos narių, o tik jos prezidentas (vykdomoji komitetas) su

artimais bendradarbiais. Iš kairės stovi: studentas V. Pikt-kunigis, agronomas Žogas, mokytojas M. Purvinas, pirmininkas E. Simonaitis, ūkininkas Zubaitis ir prekybininkas A. Puskepalaitis.

Mūsų skaitytojai gal atkreips dėmesį į pavardes, ypač tokias, kaip Pikt-kunigis, Puskepalaitis. Tai yra būdingos pavardės iš Mažosios Lietuvos. Kitose Lietuvos vietose tokių pavardžių retai pasitaiko.

Verta kai ką pasakyti apie Puskepalaitį. Jis dar vienas iš pirmųjų lietuvių nepriklausomybės metų atvyko į Kauną nuo Karaliaučiaus, kur yra jo gimtinė. Lietuviškai jam kalbėti ne lengvai sekėsi, bet jau-tėsi lietuvis ir norėjo gyventi laisvoje Lietuvoje.

Čia išmoko gerai lietuviškai, pasidarė Lietuvos pilietis (kai atkeliavo, tai buvo Vokietijos pilietis) ir pamažu, iš nieko, per dešimt metų tapo Kaune vienu iš žymiausių prekybininkų — prekiauvo spaustuvių mašinomis,

todėl buvo gerai pažįstamas visiems spaudos žmonėms. Visi spaudos žmonės jį mėgo, nes greit pastebėjo, kad tas žmogus duoda geriausius patarimus apie spaustuvių įrengimą, tokius patarimus, kurie naudingi pirmoj eilėj lietuviškai spaudai. Puskepalaičio patarimai ir paraginimai yra daug prisidėję prie Lietuvos spaudos techniško išstobulėjimo.

Boševikams Lietuvą okupavus Puskepalaitis pradėjo nebėgioti Vokietiją, kur netoli nuo Karaliaučiaus buvo jo gimtinė. Bet vieną dieną jis buvo telefonu išpėtas, kad jo ieško. Spėja, kad jį perspėjo vienas spaustuvininkas žydas. Tada jis išnyko ir atsidūrė Vokietijoje.

Vokiečiai jį priėmė, kaip savo buvusį pilietį. Žinodami jo gabumus, norėjo prisitraukti prie savęs. Tuojau pasiūlė jam gražinti Vokietijos pilietybę ir atlyginti už Lietuvoje paliktą turtą, kurio liko apie 40,000 dolerių vertės.

Puskepalaitis tačiau atsakė nuo tos malonės. Lietuvos pilietybės išsižadėti nesutiko. Vokiečiai sakė — esi beprotis: juk su Lietuva jau baigta, kam tau reikalingas tas lietuviškas pavardės, dabar bevertis popierėlis. Būk Didžiosios Vokietijos pilietis, atgauti savo turtą! Bet Puskepalaitis pasakė — ne.

Kai vokiečiai užėmė Lietuvą, Puskepalaičiui pavyko grįžti ir jis gavo progos prekiauti vėl popierium ir spaustuvių įtaisymais, žinoma, su dideliais su-

varžymais. Bet jis ir čia išnaudojo galimybes. Lietuvių slapta spaudai, palaikysiai kovą prieš rudosios okupantus, irgi reikėjo ir spausdinimo priemonių, popierio... Čia Puskepalaitis buvo vienas iš svarbių

jų talkininkų, padėjusių įvairiomis progomis tų dalykų slap-tai gauti.

Dabar štai jis vėl tremtyje,

veikliai dalyvauja lietuvių organizaciniuose darbuose.

Mažosios Lietuvos Taryba, suorganizuoti apie save tiek lietuvių, visai pamatuotai reikalauja, kad jos atstovas būtų įtrauktas į Vyriausį Lietuvos Išlaisvinimo Komitetą. Visos politinės grupės tam pritaria, bet priešinasi katalikų politinės grupės. Dėl šito pasipriešinimo tas klausimas jau ilgai neišsprendžiamas ir dėl to yra nemaža nepasitenkinimo.

Girdėti, kad paskutiniu laiku tas klausimas yra pastatytas labai aštriai. Nors tie, kurie priešinasi Mažosios Lietuvos atstovo priėmimui, sako nenorį sudaryti tokio papročio, kad būtų lietuvių skaldymas pagal provincijas (sako, tada įsigis atstovo aukštaičiai, žemaičiai, dzūkai, kaptai, zanavykai...), bet ištikrųjų yra aišku, kad katalikų politinės grupės bijo dėl to įsileidimo nustoti savo dabartinio svorio VLIKE. Tas užsi-spyrmas tremtinių tarpe gana nepalankiai vertinamas, nes Mažosios Lietuvos Taryba turi daugumos tremtinių simpatijas savo pusėj.

Paskutiniame paveiksle matome būrelį besikalbančių žmonių. Tai Rašytojų Draugijos Pirmininkas Stasys Santvaras (dešinėje) kalbasi su Lietuvos pulkininku Šova ir jo šeima.

Pulkininkas Šova, kaip ir daugelis kitų tremtinių, yra daug pergyvenęs nuo abiejų okupantų — nuo rusų ir nuo vokiečių.

Lietuvos laikais jis turėjo svarbias pareigas kariuomenės štabe. Rusai jį suėmė ir laikė Kauno kalėjime. Jis buvo tame skyriuje, iš kurio karui kilus kaliniai buvo išvežti ir už Minsko, apie Červenę buvo patatyti po enkavedistų kulbosvaidžių ugnim. Apie 90 žymių lietuvių ir keletas prancūzų, pabėgusių iš vokiečių nelaisvės, tenai žuvo. Tik keli laimingai liko nenušauti ir tamsoje iš po lavonų išsikasę pėsti grįžo namo, kai Lietuva jau buvo vokiečių užimta. Visą tą įvykį aprašė pulk. Petraitis savo knygoje "Kaip jie mus sušaudė".

Pulkininkas Petraitis irgi buvo vienas iš tų kelių likusių gyvų, bet dabar jau miręs.

Šova vokiečių okupacijos laikais irgi dalyvavo slaptaime veikime prieš vokiečius. Pagaliau jis vokiečių buvo sugautas ir

jį vežė į koncentracijos stovyklą. Bevežant Šova nutaikęs momentą drąsiai nutrenkė sark-

(Pabaiga 6-me pusl.)

Dienos Klausimais

Redaktorius—VINCAS RASTENIS—Editor

6820 Superior Ave., Cleveland, O.

DVI RINKLIAVOS

SIANDIEN skelbiame Amerikos Lietuvių Tarybos atsisaukimą. Taryba kviečia sudėti šimtą tukstančių dolerių, kurie reikalingi finansuoti ne tik Amerikos lietuvių visuomenės vardu daromiems žygiams Lietuvos reikalui, bet taip pat finansuoti ir Lietuvos piliečių, esančių laisvojo pasaulio daly, kovą už Lietuvos laisvės atgavimą.

Šimtas tukstančių — ne taip jau didelis dalykas Amerikos lietuviams. Juos būtų nesunku surinkti, jeigu būtų tas vienas šimtas tukstančių.

Bet jau kuris laikas kalbame apie surinkimą BALFO darbams — ne vieno, o daugelio šimtų tukstančių ir net milijonų. Tuo tarpu nei čia dar nematyti šimto tukstančių... Nors BALFO tikslai platesniams mūsų visuomenės sluoksniams beveik suprantamesni, negu Tarybos uždaviniai, apie kuriuos visuomenė dar taip mažai apsviesta...

Todėl yra pamato pagalvoti: ar seksis antroji rinkliava šalia pirmosios? Ir kokios priežastys, kad rinkliavos taip nelengvai sekasi?

Kad BALFO rinkliavai nėra tiek entuziazmo, kiek reikėtų, šiuo metu, tur but, svarbiausia priežastis yra tie visi neaiškumai, apie kuriuos kasdien kalba spauda, kalba visuomenininkai savo susirinkimuose, kalba visi lietuviai, susitikę vieni su kitais.

Tos kalbos nėra iš noro pakenkti BALFui. Jos atsiranda iš visai pamatuoto susirūpinimo — ar tikrai viskas yra taip, kaip turi būti.

Labai gaila, kad paskutiniu laiku BALFO centras, šis klausimais, kuriais visuomenė susirūpinusi, šykštus ką nors pasakyti.

Visa eilė klausimų apie darbo — buto garantijas, kurių keli tukstančiai yra sudėta į BALFO rąstingą, ligi šiol kybo ore arba visai be atsakymų, arba atsakyti tik puse lūpy. Net ir tas direktorių klausimas, sukėlęs visokių abejojimų ir neaiškumų, nesulaukia nei rimto paaiškinimo, nei... išsprendimo.

Atrodo, jeigu būtų kalbama atviriau, tiesiau — visuomenė geriau suprastų visus esamus keblumus ir joje būtų mažiau abejojimų, kai jį šaukiamasi paramos.

Kol BALFO darbai bus šitų abejojimų ir susirūpinimų migloje, sunku tikėtis rinkliavos reikiamo pasisekimo. Dabar net ir tais atvejais, kada doleris, regis, kaip prinokęs vaisius, jau yra pasirušęs kristi į BALFO sterblę, tą dolerį laikanti ranka susilaiko prieš klausimus: ar jau sutvarkytas tas ištatymuose nenumatytų "screening" klausimas, ar BALFas gali bent ką nors mūsų trečiniams padėti?

Nėra abejonės, kad jis galėtų padėti ir net labai daug padėti, jeigu turėtų gana pinigų. Bet pinigų jis gali daugiau turėti tik turedamas daugiau pasitikėjimo. O pasitikėjimą atgauti jis gali tik per vadovybės visišką atvirumą, tik darbais ir faktais įtikindamas visuomenę, kad ištikrųjų visi tie paskleidę abejojimai, įtarimai, susirūpinimai neturėjo arba bent dabar nebūtinai jokio pagrindo, kad viskas yra daroma rupestingai ir visiems teisingai: kad BALFO globojamų žmonių niekas neskirsto į sūnus ir posūnius.

Tą pasitikėjimą BALFas turi atgauti: tai ne vien vadovybės garbės reikalas — tai yra mūsų tautinis reikalas, vienas iš pačių svarbiausių tautinių reikalų.

Jeigu to pasitikėjimo ir uždavinių bei darbų įvertinimo reikia BALFui, tai nei kiek ne mažiau to paties reikia Amerikos Lietuvių Tarybai.

Kad reikalas tą daryti visiems būtų neabejotinas, Taryba taip pat turi pasistengti visuomenei aiškiau ir daugiau pasakyti apie savo dabartinius darbus, o ne vien apie praetis žygius.

Ivyko svarbus pasikeitimas šio krašto užsienių politikos vadovybėje. Valstybės sekretoriaus vietą užėmė asmuo, kuris apie Lietuvos bylą yra daug girdėjęs iš pačių lietuvių veikėjų, lankiusių jį Valstybės Departamente jei ne Tarybos, tai Amerikos Lietuvių Misijos ar Lietuvai Vaduoti Sąjungos vardu. Tai buvo tais laikais, kada vadinamoji "appeasement" politika buvo dar pačiame žydėjime... Dabar jau kiti laikai, todėl kaip tik svarbu, kad šio krašto politikos vadovams dar ir dar kartą būtų išdėstomas Lietuvos klausimas — daugiau kartų negu iš tų žmonių girdėjome, kad jų "nuomonė" Lietuvos reikalui nepasikeitė. Vieną kartą ji turi pasikeisti — ir pasikeisti taip, kad būtų pagaliau suderinta su visam pasauliui duotais pažadais: įgyvendinti pasaulyje tautų laisvės ir apsisprendimo teisę, apsaugoti pasaulį nuo teroro baimės.

Jei tik visuomenė išgirs, kad Amerikos Lietuvių Taryba energingai veikia šita kryptimi kad ji sumanią išnaudoja visas galimybes Lietuvos bylai ginti — ji nebus kurčia į Tarybos atsisaukimą, raginantį tuos darbus finansuoti.

Taryba neturėtų apsiriboti tik "aukštąja politika", tai yra, vien tik žygiams dėl Lietuvos nepriklausomybės atgavimo. Drauge su tautos teisėmis reikia ginti ir žmonių teises.

Lietuvoje gyvenančių tautiečių teisių kitaip neapgins, kaip tik visa Lietuvą ištraukiant iš pavergimo.

Bet tautos dalis, nors ir nedidelė, yra laisvoje pasaulio dalyje. O ir jų teisės, nors tai ir keista, vis dėlto yra diena iš dienos nuolat minimos po kojomis. Šitas reikalas sudaro dalį Lietuvos, lietuvių tautos bylos.

Faktai, kad lietuviai trečtiniai jau penkti metai kenčia nežmoniškas gyvenimo sąlygas, kad jie, net įstatymų neatširdėję, dažnai vis dar nustumiami į užpa-

Tiesų klausimai atviri atsakymai

Dar prieš Kalėdas kalbėjome su skaitytojais apie klausimą, ar DIRVA bus republika, ar demokratiška, DIRVOS atsakymą gal atsimenate: DIRVA bus lietuviška.

Vienas skaitytojas mums dar rašo: va, jūs kaltinat demokratų už "prisivirimą košės" pasaulio politikoje, nepažvelgdami atgal apie 10-20 metų, kas ir iš kokios priežasties pradėjo tą košę virti...

Na, Amerikoje demokratai valdžia jau 16 metų. Tai 10 metų grįžti negana, kad susitiktum su tuo kitu. 20 metų — kas kita.

Bet košė, kurią dabar reikia valgyti, buvo išvirsta Teherane, Jaltoje, Potsdame ir net vėliau. Tai buvo ne prieš 20 metų...

Tarp kita ko — tą košę virė Rooseveltas su Churchilliu. Tai ką gi reiktų daryti, jei jų tuos darbus norėtum vertinti, atsižvelgiant į tai, kokios jie partijos? Pagirsi demokratą, tai girsi ir konservatorių, didesnį "reakcionierių" už bet kurį Amerikos republikoną... Peiksi konservatorių, tai peiksi kartu ir demokratų dievaitį...

Bet kas prastai atrodo, tai vis vien prastai — ar tai dar demokratas, ar republikonas, ar konservatorius, ar darbinietis. Ir jei ten vietoj Roosevelto būtų buvęs republikonas prezidentas — tą patį reiktų pasa-

kalines vietas emigracijos eilėje, kad jų išlaisvintojai nežinia kokiais sumetimais varžė jų kultūrinį veikimą ir kesinasi dar suvaržyti jų spaudą labiau, negu buvusį priešų vokiečių, kad net kasdieniame gyvenime, savęs apsirūpinimo reikaluose jiems mažiau teisių duoda, negu tiems patiems buvusiems priešams — tie faktai tiesiog pirštu ir akių duria, kad net ir laisvajame pasaulyje gyvenančių mūsų tautiečių teisės dar toli nėra apgintos, mūsų tautiečiai tebelaikomi trečios ar ketvirtos rūšies žmonėmis...

Butina, kad Amerikos lietuvių vardu veikiantis vadovybė energingai imtų tas teises ginti. Kai visuomenė išgirs, kad tas daroma, ji parems tuos darbus. Veiklumas yra būtina sąlyga, kad Tarybos atsisaukimas neliktų balsu, šaukiančių tyruose.

PRISIMENU...

Prisimenu, iš mažo uosto Išplaukdavom į plačią upe. Nuo saulės raudu mūsų skruostai, O bangos laivą švelniai supė.

Prisimenu tą "laimės miestą", Tą baltą švyturį prie molų. Kaip spindulys jo blyksi, gesta, Dažnai stebėdavom iš tolo.

Ir jungė mus tos dienos šviesios, Pašnekečiai nerubestingi, Daug atėičiai kelių nutiesę, Tada mes jautėmės laimingi.

O vakarais kaž kas vedžiojo mus mėgiamais laukais, pašlaitėm. Rasa žėrėdavo po kojom, Ir laikas bėgdavo per greitai.

O vakarą tą paskutinį Kaž kur dar susitikt žadėjom; Užslėję skaudžią lemties žinią, Jos tikrumu vis netikėjom.

Dabar, kai skiria mus bekrasčiai Neramūs, gilūs okeanai, Prašau aš vėjo tau nunešti Žodžius šiuos ir svajonę mano.

Prašau ir saulės ankstų rytą Bučiuoti tavo liudną veidą. Juk laimės gėlės nenuvyto, Kol praetis dar girdim aidą.

Juozas Mikštas.

Prie Tasmanijos, 47. XII. 6.

Nuomonės

Ožio vilna ir iškudenta verpti netinka...

Man labai patinka kelionės įspūdžiai Dr. Dirmeikio, ir Laisvoji valanda, bet dar pasistoravokit tuos Lietuvos pardavikus bolševikus pakeidenti.

Iškada, kad negaliu gerai rašyti — ir aš padėčiau. Paprašyt DP, anie turi gerą mintį dėl to...

J. D. Caro, Mich. buvęs knygnešis

Nesijaudinkit dėl žodžio: juk nei pragaro vartai nepergalės!

Žinote, tas jūsų parašymas, kad Vatikanas gal "pasuko nosį pavėjui", labai nemaloniai skamba... Kam to reikėjo!

A. D., Cleveland, O.

kyti: neskranios kšės privirė sau ir kitiems...

Bet dabar turim prieš akis kitą klausimą, kurį ir šis skaitytojas ir kiti jau daug anksčiau DIRVAI statė: ar DIRVA su darbininkais, ar su kapitalistais? Ar DIRVA vis rašys prieš unijas, ar susipras?

Gerbiamieji! DIRVA — lietuvių laikraštis. Ar lietuvių yra kapitalistų pilna to žodžio prasme? Tiesa, ne visi lietuviai vien tik fabrikuose dirba — nemaža jų dalis yra prasigynę ir verčiasi vienokiais ar kitokiais bizniais, kai kurie net ir patys samdydami vieną kitą darbininką. Bet ir jų daugumas ar konservatorius, ar darbinietis.

Nemaža lietuvių ir šiandien (Nukelta į 6-tą puslapį)

Laisvoji valanda

Taip kalbėjo

Kudirka...

Paraginimas kovoti

Varšavoje įrengta dabar ant neilgo laiko paroda senovystės, t. y. visokių senovės daiktų, kuriuos trūsas žmonių naujos gėdynės spėjo ištraukti iš dantų viską naikinančio laiko. Ant tos parodos yra taipgi gana skaitlingas skyrius iškasenų Lietuvoje ir žemaitijoje, surinktų trūsu p. T. Dovgird'o. Iškasenos tos siekia pradžios geležinės epokos. Nors randame čia taipgi išdarbius iš akmens, tai vienok tą dalyką reikia aiškinti tikrai tuomi, kad greta su geležim vartojamas buvo da ir akmuo, ypač taip prastų žmonių, dėl kurių geležis ir bronzas buvo perbrangus.

Visi tie daiktai užima tris šėpas. Matome čia akmeninius kirvukus (perkūno kulkas), visokias dalis geležinių ginklų, daug mažesnių dėl pasidavinimo ir tt. Ant viršaus šėpų stovi keletas kaušų, kurie kitą syk taipgi mislyjo apie Lietuvos reikalus, kaip ir mėš, o gal ir daug daugiau.

Kiek galime pasimokyti iš tų senovės daiktų! Iš ilgų skaitymų nepramoksi tiek, kiek čia nors ir greitai perbėgęs akimis per tas iškasenas. Tuose mažesniuose guli dalis mūsų istorijos. Reikia jie mums pralinkusius mūsų tėvynės amžius, lengvai ir greitai paaiškina ne vieną dalyką žilos mūsų senovės. Tokius pamokinančius daiktus prigulėtų pamatyti kiekvienam Lietuvui.

Bežiurint ilgai ant tų kirvelių, peilių, kietųjų, karielių, branseletų ir kitokių daiktų, persikeli misle į senovės laikus, kada tie daiktai buvo dirbti, fantazija pradeda griauti sentėvių kapus ir štai rodo matali gyvus žmones, girdi čiauskėjimą geležies, taušėjimą kirvelių, barškėjimą drabužių... O kaušai rodo kalbą: žiūrėkite, jūs išgamos, šventvagiškai nešiojan tieje vardą Lietuvai! žiūrėkite ant mūsų prieštai — žuomi gynėme tėvynę ir kokius išdarbius vartojome savo gyvenime! negražūs ir ne išmisliai padirbti tai daiktai, o vienok mums jų užteko, vienok džiaugėsi iš mus Lietuva ir gėrėjosi mumis! Ar džiaugiasi iš jų! Mes už garbę sau laikėme vadintis Lietuviais, o jūs gėdėtės to vardo! — Teisybė turite, gėda jums prieš Lietuvą, nės jai daug esate prasikaltę! Gėda jums, išgamos, gėda!

Rodosi ir visi geležgaliai pradeda antryti: gėda jums!

(Iš 1889 m. VARPO 12 nr.)

NUODĖMĖ

Perkūniškėje ant Šaltuonos kranto, gegužės mėnesio vakare sėdėjau ant klėties slenkščio. Per dobilų lauką siūrenu vėjas ir draikė ore saldy žiedų kvapą. Karklai ir žilvičiai ramiai snaudė. Sode bitės miegojo.

Dangus nusagstytas žvaigždžių deimantais sau tyli, žvaigždės mirga.

Lakštingalos nuo vėjo siūbuojančiame žilvičių krūme taip puikiai čiulba. Ir štai dabar aš pergyvenu tą laimės simfoniją.

Petronėlė eina taku per sodą. Mano akys merkiiasi ir svaigina snaudulys. Ryt sekmdienis. Atsikėliau nuo slenkščio, įėjau į klėtį, išsitiesiau lovoj ir užmigau.

Miego.

Lėkiau ore. Žemai krūmai, sodai, pievos ir šaltuona vingiuoja, kaip žibanti kirmėlė. O aš plaukiu, nardau, skrendu padangėse. Puiku! Tik staiga krentu žemyn — taip baisiai, kad, rodos, mano ir kaulai išsinarstys.

Pabudau.

Širdis iš persigandimo taip smarkiai plaka, kad, rodos, ims, iššoks ir paliks mane tuščią.

Nurimau.

Ir taip džiaugiuosi, kad tai buvo tik sapnas. Lakštingala vis dar čiulba. Vėl užmigau. Dabar taip pasinėriau į miegą, kad nepajutau, kaip naktis praėjo. Pro plyšius matau, kad jau šviesu. Sode bitės dūzgia.

Atsikėliau.

Kieme kibiras su vandeniu. Nusiprausiau. Besiprausiant vėjas įpūtė į galvą eit į bažnyčią ir net išpažinties.

Einu.

Vieversys taip aukštai, atrodo, kaip musė. Ir jis čirvirvena savo giesmę. Pempė virš galvos skrajoja ir klykauja: — Gyvi, gyvi, gyvi!

Einu taku per dobilus, per pievą, per girią. Žiūriu — pirma manęs, ir nelabai toli, eina kažin koks... labai gražus gyvūnas...

Mergužaitė.

Nei pievos, nei žiedai manęs taip netraukia, kaip ji... Jos būtybė telpa lakštingalos, vieversio ir pempės balsai... Jos sieloje spindi ir va-

kar nakties žvaigždžių mirgėjimas...

Prisivijau.

Nagi Katriutė.

— Labas, Katriute!

— Labas.

Pažvelgė į mane ir užėmė man kvapą...

Plaukai tamsiai geltoni — kaštaniniai. Akys ralnės — poetiškos. Kaip šaltuonos gėlės, kai jose atsispindi krūmų žiedai.

Tyla.

— Kur eini?

— Į bažnyčią, išpažinties... O tu?

— Aš irgi.

— Tai mat...

Ravas. Išbėgėjau ir peršokau.

— Šok ir tu, Katriute!

— Ne, Nabai platus, įkrisiu.

— Čia buvo lieptas.

— Taigi.

Ji žiūri į varlę rave ir nežino, ką daryti.

— Žinai ką? — sako ji. — Tu užsimerk, aš brisiu.

— Brisk taip! Kam užsimerkti...

— Ne... Aš negaliu. Būk geras, užsimerk...

Užsimerkiau.

Neilgai. Neiškenčiau. Tik trupčiuką pražiūrau...

Paskui... Ach, ką čia sakyti...

Einam. Tylim...

— Sakysim kunigui? — prataria ji.

— Ką?

— Nuodėmė...

— Sakysim...

— O daugiau nenusidėsime?

— ?...

Varpai gaudžia.

Varinis aidas banguoja ore, pasiekia ausis ir nužvanga į sielos gėlmes.

Mes einam. Ji tyli ir aš tyliu.

Bažnyčioje.

Aš atsistoju taip, kad galėčiau ją matyti. Ji mano akyse ir širdyje... Vargonai dūzgia, kaip šile bitės. O aš minty niūniuuoju:

Sekmdienio rytą einu į bažnyčią.

Ne Dievulio garbint, kad tave matyčiau...

Matau ją.

Ji pasitraukė nuo kunigo apsiašarojusi.

Aš išpažinties nėjau.

Pasiteisinimų visokių... Ogi Lietuvos dievaitis — Perkūnas mylėjo Praurimę ir pastatė jai gintarinius rūmus Baltijos jūros dugne. O aš savo svajonėje užkėliau Katriutę ant įsivaizduoto altoriaus... Mėnulį ir žaltį padėjau po jos kojom. O galvą apsagščiau žvaigždžių deimantais... Kokios šventvagiškos mintys bažnyčioje!... Et...

Svajonė subirėjo.

Žmonės eina iš bažnyčios. Eina ji — ir aš išėjau.

— Kaip viskas? — pašnekinau.

— Eik sau! — tarė.

— Barė kunigas?

— Žinoma! Sakė, kad jeigu aš eisiu vienu taku su tavim, tai tas takas nuves į pražūtį...

— Šitaip!...

Ji atsistojo ant lentų palei šventorių, išsivyniojo gabaliuką sūrio iš ryšulėlio ir valgo. Man nesiūlo.

Nuėjau pas žydą. Pirkiau du kringelius: vieną jai, kitą sau.

Sugrįžau.

Katriutės ant lentų nebebuvo. Pasidarė liūdna ir nyku. Einu sau namo vienas, galvą nuleidęs...

Jonas Šliuburis

Juokai keliauja aplink pasaulį

Net ir kelintą kartą pas mus sugrįžę vis dar sukelia šypseną

Obuolių laikas

Mokytojas pasakoja vaikams:

— Metuose yra keturi laikai: pavasaris, vasara, ruduo ir žiema. Pavasarį viskas auga, žaliuoja, žydi. Vasarą labai šilta. Tada žmonės šienauja, javus kerta. Rudenį esti visokių vaisių: obuolių, kriausių ir kitokių. Žiemą šalta, sniega.

Tuo tarpu vienas mokinyš žiūri pro langą ir atrodo, kad mokytojo visai negirdi.

— Juozuk, o kodėl neklausai? Na, sakyk, koks laikas yra geriausias obuoliams skinti!

— Obuoliams... Obuoliams skinti geriausias laikas, kai šeimnininkas išvažiuoja į miestą ir palieka šunis prištisus...

● Svajonės apie žemę ir dangų —

B. Ketausko surinkti pasakojimai apie žemę, mėnulį, saulę, žvaigždes, planetas, kometas ir tt. — 76 pusl. Kaina 50c

NAUJAKURIAI

NEPAPRASTAS VAKARAS

Tokio nebuvo nuo prieškarinių laikų

Clevelande apsigyvenusių tremtinių didysis susipažinimas su vietos lietuvių visuomene

Sausio 9-os dienos popietėje prie šv. Jurgio bažnyčios kieme ir gatvėje buvo taip pilna automobilių, kad vienas parašijetis pastebėjo, jog ir per Velykas ne visada taip būna... Tai buvo Lietuvių Tremtinių Draugijos Clevelande surengtas vakaras su vaidinimu ir dainomis.

Ištikrųjų, kaip seni Clevelando gyventojai sako, tiek lietuvių į vieną vietą nebuvo susirinkę nuo prieškarinių laikų. Rengėjai tikrai nesitkėjo iš clevelandiečių, tiek prijauto ir susidomėjimo. Geriausias įrodymas tas, kad prie fejmo pritrūko... tikietų. Teko daryti vietoje papildomus tikietus.

Kiek buvo susirinkę? Pessimistai sakė, kad ne mažiau kaip 400, bet kiti su pasipiktinimu tą skaičių atmetė ir skaičiavo apie 5 ar 6 šimtus. Kiek ten bebūtų, bet vakaro pasisekimu niekas negali abejoti. Svarbiausia tai, kad susirinkusieji (ir paskui išsiskirę) vienu balsu sako, kad programa labai patiko. Kas ir reikėjo įrodyti!

Rengėjai labai kuklūs
Buvo išspausdinta ir vakaro programa, per kurią visa eilė Clevelando biznio įstaigų vakarą taip pat gražiai parėmė.

Programoje buvo parašyta, kad bus vaidinamas A. Gustaičio vaizdelis "Sekminių vainikas", buvo įdėtas ir veikiančių asmenų sąrašas, bet... nebuvo parašyta kas ką vaidina. Jokių tikrų pavardžių. Vadinasi, aktorai neieškojo garbės...

Tarp mūsų kalbant, gal būtų ir pajaukė, jeigu būtų buvę tikri, kad svečiams vaidinimas patiks, kad jis pakenčiamai pasiseks... Bet, matoma, jie neturėjo drąsos tiek daug tikėti.

Ir kaip gi galima tikėti. Daugumas vaidintojų tik pirmą arba antrą kartą savo gyvenime pasirodo scenoje. Visi dirba, gyvena išsimėtę plačiausiai po didelį Clevelandą.

O vis dėlto vaidinimas išėjo visai priimtinas: žiūrovai ne tik gėrėjosi, ne tik juokėsi, bet ne vienas ir apsisąsarojo iš susijaudinimo.

Sako, drąsa tvirtiausias pilis ima. Taigi pagarba už drąsą! Na, o jei programoje pavadėdžių nebuvo, tai maža bėda: mūsų artistai neturėjo nei grimuotojo, nei grimu, grimavosi patys kas kuo ir kaip išmanė ir iš šalies grimu beveik nesimatė. gramos atpažino, kas yra kas.

Dainos dar labiau patiko
Po vaidinimo trejetą dainų padainavo čia jau pažįstamas dainininkas Neimanas, kuris irgi, geros nuotaikos pagautas, nusipelnė gausių plojimų.

Paskui — dainų, šokių ir deklamacijų pynė. Ta pynė taip pat buvo supinta be didelių gudrybių, bet nuotaikingai, jautriai. Ji vadinas — "Subatvakaris Lietuvoje". Čia tai jau sužibo ašaros.

Žmogus su pergyvenimais
Beje — prieš tą dainų pynę tikrą plojimų audrą sukėlė... ka, tik atvažiuojant "dypukas".

Ką jis pasakė, tegul pasilieka tarp mūsų, kurie girdėjom. Kiti daug kalbėdami maža pasako, o šis mažai kalbėdamas... daug pasakė.

Žodžiu sakant, vakaras visais atžvilgiais labai gražiai pasisekė. Sako, ir po to būsia

nės atstovai, kurie norėjo patirti, kodėl užsieniečiai angliakasiai nenori Belgijoje pasilikti. Išvykstančiųjų tarpe buvo ir keli lietuviai. Buvo atsakyta, kad belgai nesilaiko sutarčių ir traktuoja žemiau, negu belgus darbininkus. Tiems atstovams buvo atvilkti ir parodė du vyrai, kuriems kasyklose buvo sulaužytos kojos. Belgai tų vyrų ne tik negydė, bet išmetė iš darbo, kaip nedarbingus ir dabar su visais kitais, kaip belaisvius, grąžina Vokietijon... IRO ir amerikiečių kariuomenės atstovai tik liūdnei nusispysojo.

Dabar patirta, kad Belgijoje išdirbę pagal sutartį 2 metus galės visi buvę DP iš jos išvykti pagal IRO schemas, taip pat ir į USA. Ši žinia buvo su dideliu džiaugsmu visų lietuvių sutikta ir daugelis dabar svajoja patekti Amerikon.

Nežiūrint sunkių gyvenimo sąlygų ir jokių planų dėl ateities, Belgijos lietuviai nenusimena ir kiek tik gali dirba visuomeninį tautinį darbą. Jie jau pirmosiomis dienomis sukruto leisti savo laikraštį GIMTOJI ŠALIS, kuris daro labai gerą įspūdį, nors tik rotatorium spausdinamas. Laikraštis patiekia svarbiausias ir reikalingas informacijas, gina lietuvių darbininkų reikalus ir nurodo veikimo kelius. Be to, duoda ir lietuviškų skaitymų.

Ryšiai, dėl darbo daugumo ir laiko stokos, nėra dideli. Daugiausia palaikomi ryšiai su Vokietijoje tebesančiais lietuviais, kuriuos Belgijos lietuviai mielai šelpia iš savo kuklių uždarbių. Kadangi labai retas tegalvoja čia ilgiau apsigyti, tai daugelis skaičiuoja dienas iki sutarties galo ir laukia progos patekti užjūrį.

K. B.
ATPLAUKS LAIVAI
Gautomis žiniomis su tremtiniais atplauks šie laivai:
Sausio 17 d. MARINE FLASHER į Bostoną.
Sausio 21 d. MARINE JUMPER į Bostoną.
Sausio 25 d. MARINE TIGER į Bostoną.

BALF CENTRO VALDYBA.
į Bostoną.
Sausio 29 d. OBARK į New Yorką.
Sausio 30 d. MARINE MARLIN į New Yorką. **BALF**

APIE KNYGELĘ, KURI NEBUVO IŠSPAUSDINTA

Br. Raila atsiliepia į B.T.Dirmeikio atsiminimus.

Dr. B. T. Dirmeikio atsiminimuose "Tarp Nemuno ir Reino" pereitų metų 52 numeryje buvo paminėta, kad 1940 metų rudenį, K. Skirpos paprašytas, Br. Raila parašęs knygėlę apie Lietuvos nepriklausomybės laikus. Dirmeikis tą knygėlę įvertino labai neigiamai ir sakosi, pataręs K. Skirpai jos nespausdinti. Ji ir nebuvo išspausdinta.

Br. Raila prašo mus paskelbti jo pareiškimus tuo klausimu. Jis tvirtina, kad:

1. Niekas ir niekad jam nebuvo pavadėję parašyti knygėlę tikslu išieškinti ir pažeminti A. Smetonos ar kitus Lietuvos režimus;

2. Lietuvių Aktyvistų Fronto vadovybė anuo metu pagėdavo paruošti vieną kitą knygėlę, pavaizduojančią Lietuvos gyvenimo aplinkybes prieš bolševikų okupaciją. Br. Raila, kitiems taktininkaujant, tik su rinkęs ir surašęs apie 100 puslapių medžiagos knygėlę. Tai medžiaga, jeigu ji būtų buvusi spausdinama, turėjusi būti dar peržiūrima ir taisoma bei papildoma.

3. Tos medžiagos pagrindinis mintis, liečiančias pirmą sovietų okupaciją Lietuvoje. Br. Raila ir dabar palaikęs, išskyrus kai kurias smulkmenas, kurių tada nebuvo galima patikrinti, o paskui paaiškėjo, kad kiek kitaip būta, negu tada buvo spėjama.

4. A. Smetonos, kaip ir kiti režimai, dabar jau visi nuėję į garbingą Lietuvos praeitį, kritikai galvojančiam lietuviui neprivalo būti kaž kokia "nelečiama šventenybė", ir pakritikuoti, pabrėžiant gerąsias puses ir nurodant jų silpnąsias puses, negu visada prisilaikydavo didesnio nuosaukumo, negu tai darė ar dabar tebedaro vadinamųjų opozicinių grupių publicistai.

5. Apie knygėlę, kuri nebuvo išspausdinta, iš viso nepritinka rašyti ir jai tokius priekaištus daryti, nes dabar pašaliniai žmonės negali patikrinti, ar ištikrųjų ten buvo taip nuodėmingai parašyta.

6. B. Railos paruošta medžiaga nebuvo pabaigta rengti spaudai ir neišspausdinta dėl tų pačių priežasčių, dėl kurių ir B. T. Dirmeikio tada paruošta knygėlė nebuvo išspausdinta: nebuvo tam palankių aplinkybių ir laiko. (Priedame, kad B. Dirmeikio tada paruoštoji medžiaga vėliau buvo sunaudota knygoje "Lietuva tironų pačiuose", o taip pat leidiniuose kitomis kalbomis).

TIKISI, KAD TREMTINIŲ ATVYKIMAS PAGREITĖS

Ragina kantriai laukti

Nors tremtiniams įsileisti aktas veikia nuo 1948 m. liepos 1 d., tačiau tremtinių atvykimas neina tokiu greitumu, kaip buvo pradžioje tikėtasi.

Pagal aktą turėtų būti kas mėnesį pargabenta apie 10,000 tremtinių, o atvyksta per mėnesį tik apie 600. Iš to skaičiaus lietuvių atvyksta per mėnesį apie 65, kas sudaro apie 11% iš bendro atvykstančių skaičiaus.

Nuošimdo požiūriu lietuviams skriaudoms nėra padaryta, bet dėl bendro pervežimo lėtumo ir lietuvių, lygiai kaip ir kitų tautybių tremtinių, yra nukentėję, nes galėjo atvykti jau apie 5,000, o ištikrųjų atvyko tik apie 300.

Tremtinių pervežimas buvo vykdomas tuo tarpu tik iš amerikiečių zonų Austrijoje ir Vokietijoje, o iš Britų ir Prancūzų zonų, o taip pat iš Italijos dar nėra pradėtas.

D.P. komisija numato greitai laiku ten įsteigti savo įstaigas. Dėl šitos priežasties daugelis tremtinių, o taip pat jų kvietėjų nervuojasi, rašinėja į BALF ir kitas įstaigas, sudarinėja net po kelias garantijas.

Deja, BALF ar kitos panašios organizacijos, pačios savo jėgomis neturi galimybės tremtinių atgabenimo pagreitinti. Viskas, kas buvo galima padaryti, tai kelti šią reikalą D.P. komisijoje ir kitose valdžios įstaigose, prašant pagreitinti tremtinių pervežimą.

Gautomis paskutinėmis žiniomis šiais 1949 metais pargabėsimas bus pagreitinamas ir mūsų tautiečių atvykimas padidės. Todėl turėkime kantrybės ir laukime pasekmių. Jau vien per BALF yra duota eiga apie 5,000 bylų, kurių žymi dalis yra sutvarkyta ir pasiekė Europą, o kviečiamieji tremtiniai yra jau apklausinėjami ir parengiami imigracijai.

BALF CENTRO VALDYBA.
į Bostoną.
Sausio 29 d. OBARK į New Yorką.
Sausio 30 d. MARINE MARLIN į New Yorką. **BALF**

Gelbėkime lietuvių tautą nuo pražuties

SUKELKIME LIETUVOS REIKALUI 100,000 DOLERIŲ

Lietuviai, Lietuvės!

Amerikos Lietuvių Taryba šiuo skelbia nuo š. m. vasario mėn. 1 d. naują Lietuvos gelbėjimo Vajų. Nusistatyta yra surinkti vieną šimtą tūkstančių dolerių iš Jungt. Amerikos Valstybėse gyvenančių lietuvių ir organizacijų. Tai nedidelė suma, palyginti su gausia lietuvių išeivija ir reikalo svarbumu.

Dosnūs Amerikos lietuviai ir organizacijos jau daug yra sudėję aukų Lietuvos nepriklausomybės atstatymui, bet reikia jų dar daugiau pradėtam darbui tęsti iki laimingo galo. Mūsų tėvų kraštas-Lietuva vis dar tebėra Sovietų diktatoriaus pavergtas, žmonės kenčia sunkią priepaūdą ir skurdą. Kaskart ateina vis baisesni žinių apie naujus okupanto užsimojimus visiškai išnaikinti lietuvių tautą. Ir tai vien todėl, kad ji nori būti laisva, nebevergauti svetims, pati tvarkyti savo reikalus.

Mūsų tėvai, broliai ir seserys veda nelygia, bet ryžtingą kovą su žiauriu okupantu, jie nesigali savo sveikatos ir gyvybės. Bet jie vieni nepajėgia prieš Sovietų armiją ir policijos būrius atsispirti. Jų akys yra nukreiptos į laisvą Vakarų pasaulį, pirmoje eilėje jie tikisi mūsų-Amerikos lietuvių pagalbos ir paramos. Mes, šios didžiosios Pasaulio demokratijos laisvi piliečiai, galime ir turime veikti savo krašto Vyriausybės reikalaujami neatidėliojant imtis energingų žygių lietuvių tautos neaiškinamų sustabdyti ir Lietuvos Nepriklausomybei atstatyti. Vasario 16-sios-Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo dieną ir kitomis progomis pareiškimai šio vieningo politinį reikalavimą.

Amerikos Lietuvių Taryba jau daugelį metų vadovauja šioms Jungt. Amerikos Valstybėse gyvenčių lietuvių pastangoms, jungdama visas patriotines lietuvių sroves ir organizacijas šiam darbui. ALT Vykd. Komitetas ir narių delegacijos, atsilankydamos pas aukščiausius šios šalies pareigūnus, įteikdamos memorandumus, nuolat jiems primena mūsų nusistatymą ir reikalavimus. ALT išlaikomas Informacijos Centras informuoja pasaulį apie Lietuvos padėtį ir atskleidžia tikrąją Sovietų veidą bei jų planus. Visa tai reikalauja lėšų. Ne mažiau mūsų finansinės paramos yra reikalingi Europoje veikią Lietuvos politiniai veiksniai—Vyr. Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas ir Vykd. Taryba, su kuriais ALT visa laiką kooperuoja ir juos remia.

Amerikos Lietuvių Tarybos akcija susilaukia vis didesnio krašto Vyriausybės pritarimo ir įvertinimo, visuomenė ir spauda vis daugiau reikšia susidomėjimo Lietuvos padėtimi. Bet tuo mes negalime pasitenkinti, Lietuvos išlaisvinimo darbas ir kova turi būti toliau tęsiama, kol faktinė Lietuvos Nepriklausomybė bus atstatyta.

Tautiečiai! Šaukite susirinkimus, įgalinkite aukų rinkėjus, renkite prakalbas ir pramogas, skirkite aukų iš organizacijų išdų, dėkite visa pastangas, kad vienas šimtas tūkstančių dolerių per kelis mėnesius būtų sudėtas! Tenelieka nė vieno Amerikos lietuvių, nė vienos lietuvių organizacijos, kuri neparemtų savo darbui ir auka šio vaiaus įvykdymo. Jūsų auka išgelbės lietuvių tautą nuo pražuties, ji atneš Lietuvai laisvę!

Aukas prašoma siųsti ir visais vajaus reikalais kreiptis į Lithuanian American Council Inc., 1739 So. Halsted St., Chicago 8, Ill., ir į vietos ALT Skyrius bei Komitetus.

Šalin žiaurus Sovietų diktatorių iš Lietuvos! Tegyvuoją laisva, demokratinė Lietuva Respublika!

ALT Vykd. Komitetas:

L. Šmutis, Prezidentas
Antanas A. Olis, Vice Prez.
Dr. P. Grigaitis, Sekretorius
M. Vaidyla, Iždininkas

A L Tarybos nariai:

Vyt. G. Abraitis, Vice prez.
J. J. Grigalius, Vice prez.
Wm. F. Laukaitis, Vice prez.
Dr. A. Montvidas, Vice prez.
P. L. Pivaronas, Vice prez.

Wm. T. Kvetkas, Iždo globėjas

J. V. Stilonas, Iždo globėjas
A. S. Trečiokas, Iždo globėjas
Dr. M. J. Vinikas, Iždo globėjas

Kun. I. Albavičius, A. J. Aleksis, J. Arlauskas, S. F. Bakanas
Pral. J. Balkūnas, Dr. M. J. Colney, P. P. Dargis, Alena Devenienė, St. Gegužis, J. Ginkus, J. Glaveskas, J. V. Grinius, Kun. F. Juras, K. Jurgeliūnas, K. S. Karpis, Pov. Kručas, J. B. Laučka, St. Michelsonas, A. Milleris, E. Paurazienė, J. Tysliava.

SOVIETŲ ŠNIPAI

Šiomis dienomis pasaulinėje spaudoje pasirodė naujos raidės — "A.M.G." Ką reiškia tos — AMG? Grižkim į pirmąsias pokario dienas, į 1945 metus. Tuo metu sovietams jau buvo žinomos kai kurios paslaptys apie naujuosius amerikiečių išradimus atominių ginklų srityje. Jie buvo pradėję organizuoti plačią špionazą veiklą visame pasaulyje, ką rodo Kanados špionazų byla. Kad šėkmingiau viskas vyktų, buvo pavesta rusų generolui POPOVUI suorganizuoti specialią špionazą mokyklą, apimančią naujausius tyrinėjimus ir mokslą. Toji įstaiga buvo pavadinta AMG, tai reiškia: Atomai, Mikrobai, Gazas...

Modernus karas kaip tik ir apima baisiausias šių dienų ginklus. Atominė bomba jau spėjo "įspilietinti" karę, o kokia jos ateitis, niekas nežino. Bet kol dar sovietai atomines bombas neturi, anot Churchillio, galima laukti šokių tokios "sovietinės taikos". Bet kas bus, kai sovietai tą bombą jau turės?

Dujos (gasai) pereitame kare nebuvo panaudotos, bet tai ne reiškia, kad jos negali būti panaudotos ateities kare. Dujos jau metu yra tiek išvystytos, kad Didžiojo Karo dujos atrodo tik vaikų žaislai.

Mikrobai sudaro bene pačią baisiausią karo rykštę. Vienas lėktuvas gali ištisus miestus ir net labai plačias apylinkes numarinti baisiausiomis ligomis, kurias sukelia iš lėktuvų specialiais preparatais išplatinti ligas sukeliantieji mikrobai.

Štai šiais reikalais ir rūpinasi generolo Popovo įstaiga AMG. Toji įstaiga siūnia ir vienas pasaulį prailavinusius tyrinėjimus, inžinierius, matematikus, chemikus ir pan., kurių uždavinys sueti ir pažinti Amerikoje, Anglijoje, Prancūzijoje, Kanadoje, Australijoje su mokslo žmonėmis ir iš jų išgauti paslaptis.

Ar yra koks nors išsigelbėjimas prieš rusų špionazą? Špionazas nėra naujiena. Jau persų, babiloniečių ir egiptiečių karaliai naudojo špionazą

priešui nugalėti. Bet iki pat nacių laikų špionazas tebuvo plačiu mastu vartojamas tik karo metu... Naciai, atėję prie Vokietijos valdžios vairo, tuo jau apraukė visą pasaulį smulkiu špionazų tinklu, iš kurio išsineri buvę beveik negalima. Naciai špionazą reikalingam vartoję visus metodus, kokius tik žmogus gali išgalvoti: žudynes, pinigų, šantažą. Bet rusai daugelį kartų pralenkė nacius...

Dar antrojo karo metu, kada pats Rooseveltas lėkė pas Staliną ir visu kuo glostė kruvinąją gruziną, rusai Amerikoje suorganizavo didelį ir labai tankų špionazą tinklą. Tuo metu Amerikoje rusams daug kur durys buvo atvertos. To rusams ir tereikėjo. Jie smulkiai viską apie Ameriką iššnipinėjo. Ir kai amerikiečiai susigriebė, buvo jau vėlu: daugelis didelių paslapčių buvo rusų rankose.

Gražiausiai rusai apgavo Kanados ministerį pirmininką Mackenzie Kingą. Jis tikras liberalas ir daug kur rusams patikėjo. Per karą visu kuo padėjo rusams, ypač ginklų transportui iš Amerikos į Rusiją per Kanados šiaurę. Be šios pagalbos rusams būtų buvę labai rieta. Kuo už tai rusai atsidėjo? Pasinaudodami teikiomomis privilegijomis, jie išsiskverbė į Kanados įstaigas ir šantažavo pačius artimiausius premjero žmones, kad tik išgavus Kanados gynybos paslaptis.

Pačioje Rusijoje bolševikai liepia išduoti tėvams savo vaikus, vaikams — tėvus. Rumunijos dabartinė užsienio reikalų "ministerė" Anna Pauker, raudonasis Balkanų velnias, kaip žmonės sako, gavo pakauštinimą iš Stalino už tai, kad išdavė ir sunaikino savo vyrą. Rusijoje yra didvyrių paselbtas vienas pusgalvis vaikas, išdavęs bolševikams savo tėvus, kurie atėję Staliną nepagarbiai kalbėjo. Bet užsienio ne viskas bolševikų agentams taip sklandžiai klostosi, tad jie naudoja žudynes ir pačius baisiausius šantažus.

J. Matas

Dirvoje gaunamos

KNYGOS

JEI NORITE gauti lietuviškų knygų ar kitų gražių leidinių, skaitykite Dirvoje knygų pargarsinimus, kurių rasite įvairiuose puslapiuose. Iš jų sužinosite, kokių knygų turime ir kokia jų kaina.

UŽSAKYKITE tas knygas, kurių vardus rasite vėliausiame DIRVOS numeryje. Nes tų, kurios anksčiau buvo garsinamos, gal but, jau ir nėra.

PARAŠYKIT mums savo pavardę ir adresą, pažymėkit, kurių knygų norite ir kiek pinigų pridedate. Laišką adresuokite:

DIRVA,
6820 Superior Ave.,
Cleveland 3, Ohio

KĄ REIŠKIA TIE RAIDŽIŲ PULKELIAI

Kinieči raštas laikraščiuose

Vienas mūsų skaitytojas iš Rochester, N.Y., rašo: Susimildami, paaiškinkit, ką reiškia tie keisti raidžių pulkeliai, kurių pilna laikraščiuose:

ALT, BALF, ALM, VLIK, LVS, ALTC, LRKSA, SLA, NCWC, CWS, IRR, IRO, UNRRA, UNO, AFL, CIO, EUCOM, UNESCO, ERP...

Sako, supranta, kad tai yra sutrumpinti įvairių organizacijų pavadinimai. Bet aš nesu spėjau jų pavadinimų atmintinai išmokyti. Jūs bent straipsnio pradžioje vieną kartą pavartokit pilną pavadinimą, jeigu nenorit kartoti ilgų vardų!

Visai teisinga pastaba. Pagalvojus, gali pripažinti, kad šitie "raidžių pulkeliai" yra ne kas kita, kaip pradžią įsigalėjimo laikraščiuose... kiniečių rašto.

Jeigu kas ko negali suprasti, tai sako: Tas dalykas man tai kaip kiniečių raštas.

Mat, kiniečių rašto labai sunku išmokyti. Mes vartojame tik apie 30 raidžių, o kiniečių rašte yra tūkstančiai ženklų: kiekvienam žodžiui kitoks ženklas.

Ir su tais "raidžių pulkeliais" panašiai: kiekvienai organizacijai ar įstaigai — tam tikras "raidžių pulkelis"...

Iš karto siūlėsi mintis, kad gal reikėtų jau leisti tam tikrą "žodynėlį", kuriame visi tokie sutrumpinimai būtų paaiškinti.

Bet kas gi nuolatos nešiosis su savim tokį žodynėlį ir kas žiūrins į jį laikraštį skaitydamas!

Atrodo, kad mūsų rūpestingo skaitytojo patarimas ar tik ne visų geriausias: straipsnio pradžioje bent kartą pavartoti pilną pavadinimą, o paskui jau galima ir sutrumpintus ženklius vartoti, skaitytojui jau bus aišku, apie ką kalba. Jeigu sutrumpintas pavadinimas pavartojamas straipsnio antraštelėje, tai straipsnio pirmajame posme paminėtas pilnas pavadinimas taip pat jam paaiškins, kas čia yra.

Iš kur tie sutrumpinimai atsirado?

Lietuvoje buvo toks įspūdis, kad tai yra... bolševikų išmislęs. Mat, po pirmojo karo ir po revoliucijos Rusijoje kaip tik prasiplatino visokias sutrumpinimų vartojimas.

Vieną iš tokių sutrumpintų pavadinimų ir ligi šiol daugelis su pasibaisėjimu mini. Tai — Čeka!

Ką tai reiškia? Tai buvo revoliucinės bolševikų politinės policijos pavadinimas. Rusiškai ji vadinosi "Črezvychajnaia Komisija", tai yra — "Ypatingoji Komisija". Iš pirmųjų raidžių ir pasidarė "ČK", arba "Čeka".

Paskui ta baisi įstaiga buvo pavadinta "Gosudarstvennoje Politicheskoje Upravlenije", tai yra — Valstybinė Politinė Valdība. Sutrumpintai išėjo GPU, arba "Gėpėu".

Vėliau ta įstaiga vardus keitė nebe vieną kartą. Vadinosi ji "Narodnyj Komissariat Vnutrennich Diei" — "Vidaus Reikalų Liaudies Komissariat" — sutrumpintai NKVD arba "enkavėdė". Dabar, kada "Liaudies Komissariatų" sovietuose pavadino "ministerijomis" (kad apgautų lengvatikius ir įtikintų juos, kad bolševikai jau nebe bolševikai...), tai ir buvusi "Čeka" pavirto į MVD arba "emvėdė". Lietuviškai tai labai nekalta vardas: "Vidaus Reikalų Ministerija"...

Labai dažnai rusiškų žodžių

sutrumpinimai buvo daromi ne pirmas raides, o pirmus žodžių skiemenis jungiant. Sakysim, jų Užsienių Reikalų Komissariat — tai yra, maž daug tas pats, kas State Departmentas — vadinosi "Narkomindiel". Tai yra sutrumpinimas iš rusiško pavadinimo "Narodnyj Komissariat Inostran n y ch Diei".

Būdavo pasakojama tokį juoką apie tuos trumpinimus. Sako, reikėjo sutrumpinti pavadinimą "Jūrų Reikalų Komissaro Pavadootojo". Rusiškai tai vadinas "Zamiesitel Komissara po Morskim Dieiam". Paėmus to pavadinimo pirmuosius skiemenis, pasidarė "Zamkom po mordie", tai reiškia... "Su spyna per snukį"!

Ir dabar bolševikai į Lietuvą atgabeno net į lietuvių kalbą šitokių "perlių", kaip "komjaunimas", "politva d o v a s", "partorgas", "apkomas".

Tai reiškia — komunistinis jaunimas, politinis vado v a s, partinis organizatorius, apskrities komitetas...

Tarp ko kita — nepriklausomos Lietuvos laikais skaitytojai labai raukydavosi prieš redaktorius už svetimų žodžių per dažną vartojimą. Teisingai. Lietuvos laikraščiuose tikrai būdavo be reikalo per daug svetimų žodžių.

Bet bolševikų spaudoje, lygiai rusiškoje, lygiai lietuviškoje tų svetimų, vadinamų tarptautinių žodžių dabar nesulyginamai daugiau.

Bet vis dėlto netiesa, kad sutrumpinimai yra bolševikų išmislęs. Kituose kraštuose jie atsirado anksčiau. Kas pirmas sutrumpinimų išradėjas — gal nei neįsistima, bet atrodo, kad kaip tik Amerika čia buvo viena iš pirmųjų.

Kada atsirado USA vietoj United State of America? O kas prasimanė prezidentą Rooseveltą rašyti tiesiog FDR?

Skirtumas nuo bolševikų čia tik toks, kad nei Amerikoje, nei Vakarų Europos kalbose trumpinimui nevartojami žodžių skiemenys, arba vartojami paliginti labai retai. Pavyzdžiui, "Gestapo", "Benelux", čia, jeigu jau trumpina, tai ima tik pirmąsias raides.

Lietuviškieji laikraščiai negali būti kaltinami už tą "prasimanymą". Jie tik seka didžiosios spaudos pavyzdį, kur tų "raidžių pulkelių" gali rasti kiekvienam žingsnyje ir dar daug įvairesnių, negu lietuviškuose laikraščiuose.

Tiesą pasakius, jeigu ne tas "išradimas", tai irgi būtų bloga. Pagalvokime tikrai. Jeigu BALFas, kurį dabar taip dažnai minime, kiekvieną kartą rašytumėm "Bendras Amerikos Lietuvių Fondas", tai skaitytojui tas dar labiau įkirėtų, negu "raidžių pulkelis". O pabandykite suskaičiuoti, kiek kartų visuose laikraščiuose paminėtos įvairios organizacijos. Jeigu vietoj kelių raidžių vis būtų pilni pavadinimai — po pusantros eilutės ilgumo kiekvienas — kiek tai susidarytų eilučių per metus! Tie "raidžių pulkeliai" sutaupo labai daug vietos laikraščiuose, sutaupo daug laiko, o tuo pačiu — sutaupo ir pinigų...

Todėl atsisakyti nuo šito "išradimo" sunku. Bet po vieną kartą straipsnyje paminėti nesutrumpintus vardus — galima ir gal net reikia.

Pagalvokime

(Atkelta iš 6-to puslapio)

gybinį ir pabėgo. Išsilaipstė Vokietijoje ligi išlaisvinimo. Dabar su šeima, kurią susirado irgi Vokietijoje, gyvena vienoje stovykloje. Gyvena, kaip visi, sunkiai vargdamas su šeima, ir nesiskubindamas į pirmas emigruojančių eiles. Sako, gal dar čia būsi reikalingas...

* *

Pažiūrėkime į tuos paveikslus ir pagalvokime. Ar gi nereikėtų daugiau tiems žmonėms padėti, negu padedame?

Gal, sakytum, jie neatrodo taip labai nusiminę, neatrodo visiškai ubagai... Taip, bet reikia pagerbti tuos žmones, kad turį tvirtą dvasią, nėra suglebeliai.

Čia mes kalbame ne tik apie tuos, kurie šiuose paveiksluose yra. Jie tik pavyzdžiai. Jų yra kelios dešimtys tūkstančių. Jie visi lietuviai, mūsų tautiečiai — broliai... Pagalvokime... Ir padarykime!

Tiesūs klausimai — atviri atsakymai

(Atkelta iš 4 puslapio)

yra pusiau darbininkai, pusiau "kapitalistai". Dieną jis dirba fabrike — darbininkas, vakare pareina namo — jau namų savininkas, o gal dar jo žmona ir kokį biznėlį veda. Gyvenime nėra taip, kaip Markso "evangelijoje" parašyta: griežtą liniją išvesti, kuri paskirstytų žmones taip, kad vieno pusės būtų tik kapitalistai, kitos tik proletarai, ne taip jau lengva... Lietuviai Amerikoje bendrai imant yra visi darbininkai, tik vieni mažiau, kiti kiek daugiau "prasimušę". Tikra to žodžio prasme kapitalistų mūsų tarpe nėra.

O jeigu lietuvių tarpe kapitalistų nėra, jeigu DIRVA su lietuviu, tai kaip ji gali būti su kapitalistais? Jeigu lietuviu darbininkai, tai kaip ji gali būti ne su darbininkais? Darbininkų unijos daug padėjo darbininkų teises apginti, ir dabar padeda. Todėl kelti balsą prieš unijas iš esmės nėra pamato.

Bet ir su unijomis ne visada esti gerai.

Mes skaitome, kad unijų panaudojimas svetimo krašto politikos reikalams — yra kenkmingas visam kraštui. Komunistų įsigalėjimas unijose naudojamas ne mūsų darbininkų labui, o tam, kad būtų susilpnintas šio krašto ūkinis stiprumas ir kad Maskvos imperialistai turėtų iš to naudos. Tam jie ypač naudoja streikus ne tiek, kad per tuos streikus iškovotų darbininkams teisingesnį atlyginimą, bet kad tik darbai sustotų.

Streikas yra rimta priemonė darbininko reikalams ginti, bet tai yra ginklas, kurį reikia mokėti vartoti ir kurį tik sąžiningai vartojant galima tikėtis naudos. Juk ir peilis naudingas irankis, o jeigu jis patenka į plėšiko rankas, tai kaip neprotestuoti tada prieš peilio panaudojimą?

Pasitaiko, kad unijų vadai pasielgia labai egoistiškai. Jie gal ir nuosirdžiai gina savo

unijos darbininkų reikalus, bet kai kada tas vien tik "savo parapijos" reikalų gynimas labai blogai atsiliepią daug platesniems gyventojų ir net tų pačių darbininkų sluoksniams. Ar gi nereikia tokių atvejais pakelti balsą, kad jie apsižiūrėtų, ką daro?

Daugelis darbininkų nusiskundžia, kad kai kur jie nuo unijos reikalavimų daugiau nukenčia, negu nuo darbdavių... Sako, kad unija įveda protekcijų sistemą, be jų leidimo negalima gauti darbo, o gauti jų protekciją galima tik "fundijimo" keliu, unijai mokestį reikia mokėti nemažą, o kai reikia iš unijos pagalbos, tai ji apie tavę nieko žinoti nenori; tuo tarpu iš tų mokesčių išlaiko didelės kanceliarijas, organizatorius, agitatorius, kuriems moka didelius atlyginimus ir tuos darbus gauna tik vadų draugai... Pagaliau, darbininkams dažnai ima abejonė, ar didiesiems unijų bosams, kurie sakosi taip pasižventę darbininkų reikalams — tikrai reikia

tokių milžiniškų algų, kurias jie sau... išsikovoja.

Žodžiu sakant, ir unijose yra dalykų, kurie ne visada atrodo darbininko reikalui tikrai naudingi, o kartais gal net ir visai nemalonūs. Tai argi paraišymas apie tokius dalykus yra rašymas prieš darbininkus?

Bet DIRVA nėra skirta išspręsti visiems unijų klausimams. Tai yra pirmoji eilė lietuviško veikimo reikalams skirtas laikraštis.

O vis dėlto, jei mūsų skaitytojai panorės patys pakalbėti ir net padiskutuoti per DIRVĄ jiems rūpimais ir jiems artimais darbininkų unijų klausimais, atsiras tam vietos ir DIRVOJE. Tik reikia pastatyti klausimą teisingai: ne kiekvienas unijos pajudėjimas yra neginčijamai darbininkui naudingas, todėl jei pasitaiko reikalingas kritiškai atsiliepti apie unijų darbus, tai tas dar nereikia, kad čia yra akcija prieš unijas ar prieš darbininkų reikalams — tikrai reikia

Geriausias rašinys apie saugumą

Eileen Taylor Skyrius 5 B

Mano tėvelis dirba pas Republic Steel ir jis sako, kad yra geriausias nuo visokių pavojų apsaugotą vietą. Aš esu laiminga dėl to, nes jis yra geriausias tėvelis pasaulyje ir aš noriu, kad jis būtų apsaugotas nuo visokių pavojų, o tenai jis ir yra visiškai saugus

TAIP, EILEEN, tavo tėvelis teisus. Republic yra viena iš saugiausių vietų, kokia tik gali būti prie darbo. Leisk mums padėti pabaigti tavo šitą rašto darbą, pridėdant keletą faktų, kurie tą patvirtina.

Per 20 metų nuo to laiko, kai prasidėjo lenktyniavimas saugumo įrengimuose, Republic laimėjo 192 kartus pirmą vietą ir 100 kartų antrą ar trečią vietą. Tai galėjo įvykti tik todėl, kad daugelis tūkstančių vyrų ir moterų, dirbančių Republic fabrikuose prekių sandėliuose ir kasyklose apsaugojo nuo nelaimių, gerai prisilaikydami apsaugojimo taisyklių ir patarimų.

Jie padėjo pagaminti plieną vieną tvirtiausią iš 40-ties Amerikos didžiųjų įmonių... ir iš Republic padarė saugiausią darbo vietą visoje pramonėje.

Nacionalinėse Nepavojingumo Tarybos rungtynėse, pasibaigusiose birželio 30, 1948, Republic laimėjo 15 iš galimų 55 pirmų, antrų ir trečių vietų. Tarp tų 15 buvo 11 pirmų vietų, 3 antros ir 1 trečia vieta. Republic taip pat laimėjo 10 pripažinimų trafiko saugumo lenktynėse, gavo du pagyrimus. US kasyklų biuras dar pridėjo 8 saugumo įvertinimo pripažinimus prie tų, kuriuos Republic jau turėjo.

Bet saugumas, Eileen, yra daugiau kaip tarnybinė atsakomybė už tavo tėvelį ir kiekvieną, kuris dirba Republic įmonėse. Saugumas gatvėje ir namie... tavo saugumas ir visos jūsų šeimos... tai svarbu taip pat. Tik pagalvok... beveik keturis kartus daugiau žmonių žuvo pereinant metais automobiliuose ir įvairiose nelaimėse namie, negu fabrikuose, kasyklose ar kitose Amerikos darbo vietose.

Tai gi saugumas, Eileen, turi būti rūpestis visų ir kiekvieno metu. Kaip daug geriau visiems yra būti apsaugojusiems, negu nuliūdusiems.

Republic Steel Corporation

Prize Essay on Safety!

YES, EILEEN, your Daddy is right. Republic is one of the safest places a man can possibly work. Let us help you finish your essay by giving you some facts to prove it.

In the 20 years since national safety contests started, Republic Steel has won 192 first place awards and 100 second and third place awards. This has been possible only because the many thousands of men and women who work in Republic plants, warehouses and mines have guarded against accidents and followed safety rules and suggestions.

They have helped to make steel one of the three safest among America's 40 major industries... and have made Republic one of the safest places to work in all industry.

In the National Safety Council's Contest ending June 30, 1948, Republic won 15 out of a possible 55 first, second and

third place awards. This 15 included 11 First Place Awards, 3 Second Place and 1 Third Place. Republic also won 10 Reduction Awards and, in the Traffic Safety Contest, received 2 Honorable Mentions. The U. S. Bureau of Mines added 8 Safety Recognition Awards to Republic's total.

But safety, Eileen, is more than an on-the-job responsibility for your Dad and everyone else who works at Republic. Safety on the streets and at home... your safety and your Mother's and that of all your family... are important, too. Just think... almost four times as many people were killed last year by motor vehicles and by accidents at home as in all of the factories and mines and other working places in America.

So safety, Eileen, is a job for all of us all the time. How much better for everybody it is to be safe than sorry.

REPUBLIC STEEL CORPORATION

Leiskit į tėvynę — 288 lietuviškų dainų žodžiai. Knygelė naudinga dainininkas, pamiršusiems žinomų dainų žodžius. Kaina \$1.00

MIRIMAI

MIRĘ IŠEIVIAI AMERIKOS LIETUVIAI

(Žinios apie mirusius Lietuvius šiame skyriuje talpinama dyka)

MIRĘ 19,500 IŠEIVIŲ
LIETUVIŲ

Su šiaame numeryje paduodamais mirusių lietuvių vardais, čia skelbiami mirusių lietuvių skaičius pasiekę jau 19,500, nuo vasario mėnesio, 1937 metų, kada Dirvoje mirusiųjų sąrašai pradėti talpinti.

POPICKIENE Ursulė, mirė gruodžio mėn., Shenandoah, Pa.

NAVICKAS Simas, mirė gruodžio m., Plymouth, Pa.

ZULONIENE Ona (Tribuliuskaitė), 61 metų, mirė gruodžio 10, So. Boston, Mass. (Krinčino par.) Amerikoje išgyveno 40 metų.

KASMAUKIENE Barbora, 64 m., mirė gruodžio 12, South Boston, Mass. (Karteno p.) Amerikoje išgyveno 43 m.

JUOZAITIENE Ona, mirė 4 gruodžio, Pittsburgh, Pa.

JONAITIS Aleksandras, 57 m., mirė rugsėjo 29, Rumford, Me. (Kurtuvėnų p. Paviekių k.) Amerikoje išgyveno 38 metus.

LAUCAITIS Antanas, mirė 22 lapkr., Baltimore, Md.

SKODIENE Marė (Upselevičiūtė), 61 metų, mirė gruodžio 13, Chicagoj.

ALLEN Jonas G., 75 m., mirė lapkričio 21, Wilkes, Barre, Pa.

IVANAUSKAS Mykolas, 75 m., mirė lapkričio 12, Du Bois, Pa. (Kauno rėd.)

PAVILONIS Juozas, 55 metų, mirė spalio 18, Youngstown, O. (Kauno rėd.)

SEND, Inc.

304 West 63rd Street
CHICAGO 21, ILL.
TEL. ENGLEWOOD 5028

SEND-PRIMA

MAISTO SUŠINTINŲ UŽSAKY-
MŲ IŠ VISAS VOKIETIJOS IR
AUSTRIJOS ZONAS ANGLIJĄ,
PRANCŪZIJA, ITALIJĄ, OLAN-
DIJĄ, BELGIJĄ, ŠVEICARIJĄ,
LENKIJĄ, ČEKOSLOVAKIJĄ,
JUGOSLAVIJĄ.

Maisto sušintinų, adreusčių,
druskinio, kremo, prisūstos,
CARANTOJAVAS. Nesuradus
adresato, pakuojami gražiai. Pa-
kelių dirgės sušintinų pakėcia-
mas kiti.

PRISTATYMO LAIKAS: 8-21
DIENOS! IŠ VISAS KRASTŲ!
Geriamieji eksportiniai produktai
Pristatymas vykdomas iš sandė-
lių Europoje.

Suinteresuoti money order, čekiai, ar
kiti mok. priemonės, tiksliai nuro-
dykite gavėjo adresą ir užsakū-
mo sušintinų tipą numerius.
Galima užsakyti keli paketai
tam pačiam gavėjui.

No. 1	2 sv. taukų, kiaušinių
2	2 sv. bekonos
3	2 sv. salami deštos
4	2 sv. kenuotos, taučienos
5	1 sv. pieno miltelių

No. 2	2 sv. bekonos
3	2 sv. kenuotos, taučienos
4	2 sv. riebių, Afrik. apels.
5	1 sv. kavos pupelių
6	1 sv. kokofado, blocks

No. 3	2 sv. kiaušinių, taukų
4	2 sv. bekonos
5	2 sv. cukraus
6	2 sv. aukso, riebi, surio
7	1 sv. kavos pupelių

No. 4	2 sv. kiaušinių, taukų
5	2 sv. bekonos
6	2 sv. cukraus
7	2 sv. aukso, riebi, surio
8	1 sv. kavos pupelių

No. 5	2 sv. kiaušinių, taukų
6	2 sv. bekonos
7	2 sv. cukraus
8	2 sv. aukso, riebi, surio
9	1 sv. kavos pupelių

No. 6	2 sv. kiaušinių, taukų
7	2 sv. bekonos
8	2 sv. cukraus
9	2 sv. aukso, riebi, surio
10	1 sv. kavos pupelių

No. 7	2 sv. kiaušinių, taukų
8	2 sv. bekonos
9	2 sv. cukraus
10	2 sv. aukso, riebi, surio
11	1 sv. kavos pupelių

No. 8	2 sv. kiaušinių, taukų
9	2 sv. bekonos
10	2 sv. cukraus
11	2 sv. aukso, riebi, surio
12	1 sv. kavos pupelių

No. 9	2 sv. kiaušinių, taukų
10	2 sv. bekonos
11	2 sv. cukraus
12	2 sv. aukso, riebi, surio
13	1 sv. kavos pupelių

No. 10	2 sv. kiaušinių, taukų
11	2 sv. bekonos
12	2 sv. cukraus
13	2 sv. aukso, riebi, surio
14	1 sv. kavos pupelių

Čia nurodytos kampos skaitly-
tos persiuntimo, draudimo ir ki-
tos išlaidos.
Aukščiau pateiktas su draugiu-
tais, komitetais ir pavieniais ar
menais didesnis užsakymų.
Nedelsdami, sandien pasakyti
savo gimtąs draugams, oho-
nui.

PAJIESKOJIMAI

Jieškomieji ar apie juos ži-
nantieji prašomi atsiliepti į:

CONSULATE GENERAL OF
LITHUANIA
41 West 82nd Street
New York 24, N. Y.

Albertavičius Leopoldas, gyv. Bue-
nos Aires.

Alenskas Antanas, Juozas ir Vincas,
iš Budnikų k. Suvalkų ap.

Aliauskaitė Julė, iš Salaparaugių
k. Suvalkų ap.

Andriukaitienė - Arlauskaitė Mary,
gyv. Scranton, Pa.

Anužis Jonas, iš Platių k. v. l.
Arlauskaitė - Andriukaitienė Mary,
gyv. Scranton, Pa.

Bacevičienė Bronislava, iš Ručėnų
dv. Pasvalio vl.

Bacevičius, iš Pavesių k., Naumies-
čio par. Šakių ap.

Bagdonavičius Jonas, iš Pliu-
skaičių, Kelmės vl. Raseinių ap.

Bakunas - Radzevičius Motiejus, iš
Kirkų k. Alvitų vl. Vilkauskio ap.

Bartasiūnė - Zymantaitė Jadviga, iš
Vėjų k. Krazių vl. Raseinių ap.

Biečkus Petras, gimęs Amerikoje,
gyv. Sauginių k. Šiaulių ap.

Bobnis Anthony, Mrs. gyv. Scrant-
on, Pa.

Bublaitis Jurgis, gyv. Brooklyn.
Būda sunus Marijos Budavičienės

Bortkevičienė, iš Spagių k. Krupi-
ų ap. Papilės vl. Šiaulių ap.

Butkus Steponas, iš Smaldrų k.
Erzvilko vl. auras ap.

Bukas karo metu tarnavo ka-
riuomenėje ir buvo Vokietijoje ar
jo tėvai

Butvilaitis Skolastika.
Byra Kazimieras ir Emilija Siulė,
iš Žibioskių par. Rokiškio ap.

Čaprackio Jono ir jo žmonos Dau-
jaitės Juzefos gimines ir pažista-
mi prašomi atsiliepti.

Cernauskienė - Perlibaitė Ona, iš
Virbalio vl. Vilkauskio ap.

Cernauskienė - Perlibaitė Petronė,
iš Virbalio vl. Vilkauskio ap.

Dauginas Tadas.
Daujaitis - Čaprackienės Juzefos
ir jos vyro Čaprackio Jono, gim.
ir pažistami prašomi atsiliepti.

Dičmonaitė Morka, iš Tauragės vl.
Dilertaitės dvi seserys, viena ište-
kusi už Krušo Vinco.

Endrulis Juozas.
Genis Kazimieras, iš Skriaudžių ap.
Marijampolės ap.

Grim - Matijuschat Henrika, iš Lie-
tuvos, gyv. Pittsburgh.

Guzikienė - Perlibaitė Marija, iš
Virbalio vl. Vilkauskio ap.

Janavičienė - Juozapavičiūtė Johana,
iš Starkų k. Vilkauskio vl.

Jocys Petras, iš Bertasiškių k. Kal-
tinių vl. Tauragės, buv. (Rasei-
nių ap.)

Juodaitis Kazys, iš žem. Panemu-
nės.

Juozapavičius Jonas ir Juozas ir Ja-
navičienė-Juozapavičiūtė Johana, iš
Starkų k. Vilkauskio vl.

Jurska Zigmantas, iš Radviliškio,
Šiaulių ap.

Kalumba (ar Kolumbas) iš Pilvi-
kių vl. Vilkauskio ap.

Kapturauskas Jonas ir Pranciškus,
Kasperavičius Jonas ir Pranas, iš
Kauno, gyv. Freeland.

Kazakevičius Antanas, iš Butkunų
k. Jonavos vl. Kauno ap.

Kisielis Salomonas, gimines ir
artimieji prašomi atsiliepti. Ji ki-
lusi iš Avilčių k. Alutės vl. Ute-
nos ap. iš išvykusių į Braziliją.

Kolumbas (ar Kalumba) iš Pilvi-
kių vl. Vilkauskio ap.

Kriščiukaitis Jokubas ir Tamošius,
iš Sieskių par. Ukmergės ap.

Krušienė - Dilertaitė ir jos vyras
Krušas Vincas, bei jos sesuo.

Lastytė Elena, nuo Jurbarko.
Lioba Juozas, iš Alutės vl. Utenos
ap.

Lucinskienė - Podgaibkytė Rožė, iš
Kursėnų.

Makarevičius Jurgis ir Vincas, iš
Panarvės k. Lazdijų vl. Seinų a.

Maršimas, iš Biržų ap.

Makinas Nikas, iš Tvertinių k., Se-
meliškių vl. Trakų ap.

Mankus Jonas, iš Sauginių k. Pa-
dubysio - Kurtuvėnų vl. Šiaulių a.

Matijuschat - Grim Henrika, iš Lie-
tuvos, gyv. Pittsburgh.

Matulevičius Jurgis, iš Papečių k.,
Lazdijų vl. Seinų ap.

Nedell Mrs. gyv. Brooklyn.
Naujokas Vincas, iš Kaplių k. Še-
tos vl.

Rumbinas, iš Meškuičių par. Simu-
lių ap.

Ruminskis Juozas, iš Pastapėdžių
k. Vilkauskio ap.

Sapalas Antanas, iš Alutės vl. Ute-
nos ap.

Sėmonėvičius Leonas ir šeima, iš-
vykę iš Kauno 1940 m.

Šilinskaitė Julė, iš Venskių k. Nau-
miesčio vl. Tauragės ap.

Simkunas Konstantinas, iš Pakapės
k. Juodupės vl. Rokiškio ap.

Simkus su vyru ir dukterys Varnagai-
sės-Simkienės, kilusios iš Berta-
siškių k. Kaltinėnų vl. Tauragės
buv. Raseinių ap.)

Sinkunaitis Liudvika ir jos brolis iš
Šimonių val. Panevėžio ap.

Siulė - Byra Emilija ir vyras Kazi-
mieras Byra, iš Žibioskių par. Ro-
kiškio ap.

Skomins Juozas, iš Pabaisko vl.
Ukmergės ap.

Stankunaitis - Vozbutienė.
Stonevičius - Stonis gyv. Indianoje,
ji motina buvo iš Daujų k.

Stonis - Stonevičius gyv. Indianoje
ji motina buvo iš Daujų k.

Stonis - Stonevičius gyv. Indianoje
ji motina buvo iš Daujų k.

Valys Antanas ir Valytė Ursulė,
iš Kretingos.

Varnagys su vyru ir dukterys Petro
Varnagio, kil. iš Bertasiškių k.

Kaltinėnų vl. Tauragės ap. (buv.
Raseinių ap.)

Varnagys Pranas, s. Jono, iš Lau-
kuvos vl. Tauragės ap. (buv. Ra-
seinių ap.)

Weicekauskas (gal Vaicekauskas)
Jokubas ir jo šeima.

Velička - Velutis Mykolas, iš Gar-
liavos vl. Kauno ap. gyv. gal Anso-
nia.

Velička - Velička Mykolas, iš Gar-
liavos vl. Kauno ap. gyv. gal Anso-
nia.

Vizbaras Petras ir jo brolis, iš Šiau-
lių vl. Panevėžio ap.

Vosylius Pijus, iš Paežerių k. Vil-
kaviškio ap.

Vozbutienė - Stankunaitė.

Vysniauskio Prano ir jo žmonos Za-
zinskaitės Veronikos kilusios iš Al-
utės vl. Utenos ap. gimines ir
pažistami prašomi atsiliepti.

Zazinskaitės - Vysniauskienės Vero-
nikos ir jos vyro Vysniausko Pra-
no, kilusios iš Alutės vl. Utenos
ap. gimines ir pažistami prašomi
atsiliepti.

Zymantaitė - Bartasiukienė Jadviga.

Aksomaitė - Zakienė Marija, iš
Pakuonio, ir vaikai Zakas Juozas
ir Matilda.

Alinauskas Jurgis, iš Vilkojos vl.
Kauno ap.

Aliauskaitė Elzbieta ir Konstancija,
iš Pentupių k. Gudelių vl. Mari-
jampolės ap.

Antanavičius Jonas, iš Elkiškių k.
Akmenės vl. Mažeikių ap.

Arlauskaitė Morka, iš Kašėtų k. Va-
renos II vl. Elkiškių ap.

Bagdonas, vaikai Viktė Bagdonie-
nė-Kairaitytė, kil. iš Šilavos.

Bagdonavičius Tadauskas, su vyru Pranci-
škaus, iš Raseinių ap.

Bakaitis Damiujonas, iš Bunikių k.
Kidulių vl. Šakių ap.

Barauskas Antanas, žmona Liuda ir
Antanavičius Jonas, iš Rokiškio.

Bataitis Antanas ir Vladas, iš Lie-
palotų k. Lukšių vl. Šakių ap.

Belevičius Juozas ir jo tėvas Jurgis,
iš Šilavos vl. Pajevonio vl. Vil-
kaviškio ap.

Bernotas Antanas, iš Venslaviškių
k. Čekiškės vl. Kauno ap.

Bernotas Jonas, iš Gauraičių k.
Tauragės ap.

Berzanskis, iš Viekšnių vl. Mažeikių
ap.

Bitinas Vladas, iš Vežaičių k. Gau-
rės vl. Tauragės ap.

Bitteris Konstantas, iš Šiaulių k.
Marijampolės ap.

Buivydiūtė, Ona, iš Ožkabalų k.
Bartinkų vl. Vilkauskio ap.

Čekauskaitė Matilda.
Cernauskaitė Magdalena (ištekė-
jusios pavardė nežinoma) vaikai
prašomi atsiliepti.

Cernauskaitė Marija, iš Pentupių k.
Gudelių vl. Marijampolės ap.

Cinkytė - Kuženiauskienė Elena, iš
Lelerviškių k. Kauno ap.

Cirtautas Pranas, gimęs Amerikoje,
gyv. Plungėje, vl. Telsių ap.

Dabkus Juozas, iš Lupiškių, Ute-
nos ap.

Daugal Jonas, iš Tatarkeino k. Bir-
žų ap.

Deukus Juozas, jo motina iš namų
Agnieska Mockelunaitė.

Degliuvienė - Dikšytė Agota, iš Bal-
nių k. Erzvilko vl. Tauragės ap.

Dikšytė - Degliuvienė Agota, iš Bal-
nių k. Erzvilko vl. Tauragės ap.

Eidukaitis Mikas, iš Dobilių k. Vi-
stycio vl. Vilkauskio ap.

Erbredieris Juozas ir Pranas, iš Dvi-
rezės k. Južinių vl. Rokiškio ap.

Flotovaitė - Stalauskienė Selma, iš
Tauragės ir vyras Stalauskas Leo-
nadas, iš Rokiškio, ir dukterys
Hilda ir Regina Philip, gyv. Bue-
nos Aires, Argentina.

Gaižauskas Nikodemus, iš Milgau-
džių k. Gaurės vl. Tauragės ap.

Galejutė - Kilcauskienė - Škačkaus-
kienė, Leokadija.

Galejutė - Ramanauskienė Petronėlė.
Grinkevičius ir dukter Kristina.

Gučaitė iš Užbalių k. Salocų vl.
Biržų ap.

Gudauskienė - Žilytė Agota, iš Lau-
kuvos par. Šilalės vl. Tauragės a.

Guntorius Pijus, iš Pajevonio vl.
Vilkauskio ap.

Haack Edward.
Ivaškevičiūtė iš Burnių k. Telsių ap.

Jankauskas su vyru Antano ir Augai-
tytės, iš Tauragės vl.

Janus gyv. Chicagoje, gim. Juozo
Navicko.

Janonas Karlas, iš Akmenės vl. Ma-
žeikių ap.

Janulaitis Pranas, iš Režalių k.
Kidulių vl. Šakių ap.

Janušas Antanas, Leonas ir Stepo-
nas.

Jasinskis Romualdos ir Vytautas, iš
Vilkių k. Tverų vl. Telsių ap.

Jauzakis Stanislovas, iš Dūbikių k.
Ylakių vl. Mažeikių ap.

Kairaitytės - Bagdonienės Viktės
vaikai, kil. iš Šilavos.

Kamaitytė Elena, iš Gaurių k. Ša-
kių ap. Sintautų vl.

Kaminskas Jonas, iš Petkaičių k.
Tauragės vl.

Kilcauskienė - Škačkauskienė - Ga-
lejutė Leokadija.

Kell Emil.
Kolesinskas Jonas.

Krasauskas Antanas ir Stasys, su
sūnu Adolfo, iš Raseinių ap.

Kričiukas Martynas, iš Neciūnų k.
Biržų ap.

Kripas Stasys - Damazas, gim.
Amerikoje, gyv. Plungės vl. Tel-
sių ap.

Krivickas Jurgis.
Kutas Jonas, gyv. Scranton, Pa.

Kolesinskas Jonas.
Kolesinskas Jonas.

Kolesinskas Jonas.
Kolesinskas Jonas.

Kolesinskas Jonas.
Kolesinskas Jonas.

Kolesinskas Jonas.
Kolesinskas Jonas.

Kolesinskas Jonas.
Kolesinskas Jonas.

Kolesinskas Jonas.
Kolesinskas Jonas.

Kolesinskas Jonas.
Kolesinskas Jonas.

Kolesinskas Jonas.
Kolesinskas Jonas.

Kolesinskas Jonas.
Kolesinskas Jonas.

CLEVELANDO IR APYLINKES ŽINIOS

DIRVA—6820 Superior Avenue. ENdicott 446—Atidara vakarais

Prezidento A. Smetonos mirties sukakties minėjimas sausio 30

Kaip jau buvo prieš dvi savaites pranešta, a.a. Prezidento Antano Smetonos mirties penkerių metų sukaktuvį viešas paminėjimas Clevelande yra numatytas sausio 30 dieną. Numatoma, kad paminėjimas įvyks Slovėnų salėje. Pradžią 2:30 val. p.p.

Komitetas pagrindiniu kalbėtoju tam paminėjimui kviečia Dr. P. T. Dirmeikį, kuris šį pirmadienį jau atvyko iš Prancūzijos į New Yorką ir šiandien, penktadienį, laukiamas Clevelande. DIRVOS skaitytojai, lig šiol skaitę tik jo straipsnius, dabar išgirs ir jo gyvą žodį.

Be to, trumpai apibūdinti A. Smetonos paskutinius gyvenimo metus ir veikimą Amerikoje, yra kviečiamas J. J. Bachunas iš Tabor Farm, kuris jau pranešė, kad atvyks.

Pragramoje numatytas ir koncertas. Iš kviečių dalyvių jau gautas atsakymas vienos iš žymiausių Lietuvos operos dainininkių — Vincės Jonuškaitės. Ji su pasisekimu jau yra koncertavusi Amerikoje keliose vietose (atvykusi į čia iš Vokietijos orkestru kelis mėnesius). Clevelandiečiams bus proga pirmą kartą pažinti ir išgirsti tą didįją Lietuvos dainininkę, kuri ypatingai yra pasižymėjusi labai jautrių lietuviškųjų dainų dainavimu. Ji sutiko atvykti į Clevelandą net iš Californijos.

Dar pragramoje numatyta deklamacija ir "Balsas iš praeities".

Plačiau apie minėjamą bus pranešta kituose DIRVOS numeruose.

Tikėtus paminėjimą bus galima gauti DIRVOJE nuo penktadienio sausio 15 dienos. Kaina 75 c.

DR. VINČO KUDIRKOS DRAUGIJA

vasario 26 d. 7:30 val. vak. rengia savo veikimo 40 metų sukakties paminėjimą Lietuvių salėje (apatinėje, 6835 Superior Ave. Po paminėjimo bus card-party. Įėjimas 50 centų. Bus ten pat galima įsirašyti ir naujiems nariams tik už pusę įstojamąjį mokesčio.

LĖKTUVŲ MODELIŲ PARODA

Kovo 19 Clevelande vėl rengiama lėktuvų modelių paroda. Ji įvyks Higbee Company Auditorijoj. Norinti dalyvauti parodoje registracija prasidės kovo 10 dieną 4:00 p.p. ligi 5:00 p.p. Parodos konteste gali dalyvauti lėktuvų modelių džiūrai nuo 6 ligi 60 metų amžiaus.

Platesnių informacijų galima gauti kreipiantis laišku į "National Model Plane Exhibit Headquarters, Room 310, 1001 Huron Rd.", arba pašaukiant telefonu CHerry 6850.

IMTYNĖS CENTRAL ARMY

Antradienį, sausio 18, Frank Sexton, American Wrestling Ass. čempionas gins savo titulą prieš Don Evans.

Be to bus dar imtynės tarp Lucky Simunovich ir Ronnie Etchison iš vienos pusės ir Ali Pascha ir Antonio Leone iš kitos.

Numatomos dar dvi įdomios imtynės tą patį vakarą. Tikėtai pas Richmond Brothers, 736 Euclid Ave., Main 0978 ir Central Army — Prospect 4121. Pradžią 7:00 v. vak.

RKO KEITH'S 105th

iki antradienio, sausio 11 rodo: "Road House" su Ida Lupino, Cornel Wilde ir Richard Widmark.

MIRIMAI

KERUTIS Jonas, 48 metų, gyvenęs 6718 Whitney Ave., mirė sausio 8 dieną. Palaidotas sausio 12, Kalvarijos kapinėse. Gedulingos pamaldos buvo šv. Jurgio bažnyčioje. Laidotuviams patarnavo Wilkelis Funeral Home.

Liko šeima: žmona Cecilija, sūnūs Lawrence, Richard, Jonas — USMC ir James. Taip pat broliai Jurgis, Juozas, Petras ir sesuo Mildred Burke. Vėlionis buvo gimęs Škotijoje.

Come in and meet your old friend Bill Green, now tending bar

VIC'S OASIS

Wade Park at 71st Street

BEST FOOD IN TOWN

Air Conditioned

Good Service

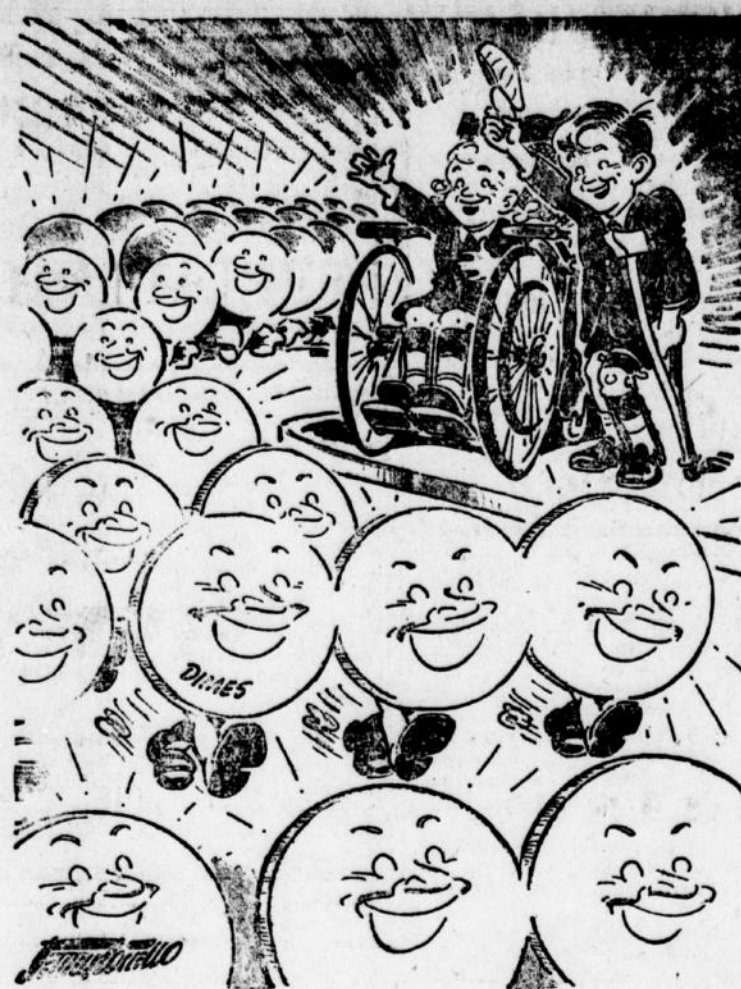

Telefonai:
CE 0019
MA 3359

AUTO BATTERIES

Tiesiog iš Lietuvių dirbtuvės
Pigiau negu kitur
TAISO IR SENAS BATTERIES

Antanas Kirkilas ir Sunus
1019 Woodland Ave. Cleveland

DEŠIMTUKŲ MARŠAS

Pradedant nuo ateinančio penktadienio Clevelande rengiama rinkliava, vadinama "Dešimtukų maršas" — "March of Dimes", kurį yra skiriama kovai su vadinamąja vaikų paralyžiaus liga.

1948 metais Amerikoje reikėjo išleisti 17 su puse milijono dolerių gydyti ir prižiūrėti šią ligą sergantiems ligonims. Tai buvo šituo atžvilgiu blogiausi metai Amerikos istorijoje.

Cuyahoga apskrity tam reikalui reikėjo išleisti beveik 128 tūkstančiai dolerių. Tos ligos gydymas yra labai brangus. Ligoninėje dabar tai atsieina 14 dolerių per dieną.

Prieš 10 metų buvo 6.20.

Šiuo metu Clevelando Miesto ligoninėje yra 6 ligonys, ku-

riems yra pritaikyti vadinami geležiniai plaučiai, nupirkti už pinigų, surinktus "Dešimtukų maršo" rinkliavoje. Iš tų pačių pinigų vietinės organizacijos moka po \$9.08 kasdien miesto ligoninei už 27 ligonius. Taip pat ir Rainbow ligoninei mokama beveik po tiek pat už 12 ligonių. Namje besigydančiams už gydymą iš tų pačių pinigų taip pat mokama kiekvienam po \$3.50.

Visi gyventojai yra kviečiami prisidėti prie tos rinkliavos, padėti nelaimingiams.

Venetian Blinds

Norit pagražinti savo namų langus naujais VENETIAN BLINDS ir WINDOW SHADES? Šaukite:

J. PEČIULIS

Telefonas: IV 3348
19206 Kildeer Ave.
Cleveland, Ohio

SEE
ZINNER'S
in our New
Beautiful
FLORAL SHOPPE

for your

Flowers

You will love our imported figurines... Hand wrought Decorative Brassware... and the most irresistible Lamps in Copper, Brass and Pottery!

ZINNER'S
Kinsman at Lee
LO 5500

Convenient off street parking in the rear

JONAS G. POLTER

Lietuvis

Namų Maliavotojas
Popieriuotojas

Apkainavimas ar patarimas reikale jūsų namo pagražinimo suteikiama nemokamai.

495 East 123rd St.
Telefonas: POTomac 6899

DAUGIAUSIA SENI PAPUOLA PO AUTOMOBILIAIS

Trys dešimtys penki seneliai ir senelės (grandfathers and grandmothers) žuvo po automobiliais pereinantis metais Clevelande. Clevelando policijos statistika rodo, kad tik 6 pereinantis metais čia žuvę trafiko nelaimėse buvo jaunesni kaip 24 metų. O pusė visų žuvusių buvo vyresni kaip 65 metų.

Yra nustatyta, kad daugumoje šitų nelaimių kalti buvo pėstieji, nes nesilaikė gatvių perėjimo taisyklių. Jauri tokiomis atsitikimais dažnai dar paskutinę sekundę suspėja išsigelbėti. Jie nesidairo ir nesiklauso, kas darosi, kai pėstiebi kad jau gresia pavojus, bet pabėga. Seni pavojų ne taip greit išgirsta ir ne taip greit pamato, o pamatę... nebespėja pabėgti.

Policijos šefas Matowitz kreipiasi į Clevelando gyventojus, prašydamas pagloboti senus žmones, kai jiems reikia pereiti pavojingesnes vietas. Niekas neturi pereinėti skersai gatvės tam nepaskirtose vietose. Vakaraus senus žmones jaunesnieji prašomi palydėti.

PERSPĖJIMAS TAKSŲ MOKĖTOJAMS

Valstybės Izdo Departamentas pastebį, kad kai kurie taksų mokėtojai užpildo formas W-2 vietoj formų 1040 arba 1040A. Todėl perspėja, kad forma W-2 neturi būti naudojama kaip taksų reikalui pranešimas. Ji turi būti tik priedas prie formos 1040 arba 1040A ir joje turi būti tik taksų mokėtojo gauta alga ir iš jos padaryti išskaičiavimai, taip pat turi būti nurodytas socialinio draudimo numeris. Taip pat nurodo, kad tie, kurie turi gauti grąžinamus pinigus, bet vietoj tikrų formų siunčia tik formą W-2, tuo pačys sau užvilkina pinigų grąžinimą, nes vis vien iš jų dar turi būti pareikalauta užpildyti formą 1040 arba 1040A.

AKINIAI

galima gauti pas
D-RA MATULAITI

7829 Euclid Avenue

KAS platina Dirvą — tas platina apšvieta

Pilnai Padengta Apdrauda.

ORchard 6315

W. DEBESIS PAINTING CO.

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
West 118th Street Cleveland, Ohio

Wilkelis Funeral Home

PILNAS LAIDOTUVIŲ
PATARNAVIMAS

—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE.

HEnderson 9292

Jakubs Funeral Home

(JAKUBAUSKIENE—Laisnuota Laidotuvių Direktorė)

REIKALĖ VEŽIMAI LIGONIAMS PARVEŽTI

Kambariai pašarvojimui leidžiama naudotis nemokamai.

LITHUANIAN FUNERAL HOME

6621 EDNA AVENUE

ENdicott 1763

I. J. SAMAS - JEWELER

Persikėlė į naują didesnę ir gražesnę krautuvę

7007 Superior Ave.

Greta Ezella Theatre

Dabar jau turime didesnę rinkinį Deimantų, Žiedų, Laikrodėlių ir visokių graždaikėlių, už nupigintą kainą.

P. J. KERSIS

609-12 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEFONAS: MAin 1773

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiestiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiose apdraudose-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

DIDELIS PUSMETINIS

IŠSPARDAVIMAS

Vyrams, Vaikams ir Berniukams

Visoki žiemai reikalingi dėvėjimui rubai, baltiniai ir šiaip reikmenys — nupigintomis kainomis

★ DYKAI! Mes duodam Eagle Stamps su kiekvienu pirkiniu. ★
Čia iškeisime Jūsų Stamp Books.

THE KRAMER & REICH CO.

7010 Superior Avenue

LASNIK CAFE

Puiki, Moderniškai Įrengta Lietuviška Užėiga
6824 SUPERIOR AVE.

(Šalia Dirvos Redakcijos)

Užkviečiame Lietuvius iš kitų miestų sustoti pas mus.
Kastantas ir Ona Lesnikauskai — Savininkai

PADEKA MUSU DIDELIEMS RĖMĖJAMS

Šv. Jurgio parapijos klebonui kunigui Vilkutaičiui, be jokio atlyginimo užleidusiam salę mūsų rengiamam vakarui.

B. ir M. Drosučiams, 547 E. 101 St., padėjusiems organizuoti ir aptarnauti bufetą, ir

A. Banini, surinkusiam į vakaro programą skelbimų už 60 dolerių.

visu Lietuviai Tremtinių Draugijos Clevelande narių vardu reiškiamo nuoširdžių padėką.

Liet.Tr.D-jos Clev.Valdyba

Larkykltės savo Klube!

Amerikos Lietuvių Pilečių Klube penktadienio vakarais gausite skania bulvinių blynų, šviežios žuvies, prieto visokių išsigėrimų. Klubo nariai prašomi dažniau prisiminti apie savo Klubą.

Dabar jau laikas nariams ir išgauti naujas 1949 metų korteles. 6835 Superior ave.

Namų Savininkams

Maudynės ir Skal yklos

Tolietai

Skalbimai kaitinamais

Virtuvės Sinkos Ralifatoriai

paipos ir reikmenys

5525 Woodland Ave. s14

Negalime būti ramūs, jeigu broliai tebevalgsta! Aukas siųskite:
United Lithuanian Relief Fund of America, Inc.
165 Grand Street
Brooklyn 11, N. Y.

K. S. KARPIUS NOTARY PUBLIC

Turint reikala notarizuoti dokumentus kreipkitės
6820 Superior Ave.
ENdicott 4486

KAIP ATNAUJINT DIRVĄ

Kai tik jūsų prenumerata už Dirvą baigiasi, paėmkite pas jus esama Dirvos voka ir atnaujinimo kortelę, įdėkit \$3 popierinius ir prašę savo pilną adresą, išsiųskite, užlipinę ant voko už 3c pašto ženklelį.

DIRVA
6821 Superior Ave.
Cleveland 3, Ohio

Join the MARCH OF DIMES

1949	1949
JANUARY 14-31	
S M T W T F S	
2 3 4 5 6 7 8	1
9 10 11 12 13 14 15	
16 17 18 19 20 21 22	
23 24 25 26 27 28 29	
30 31	

THE NATIONAL FOUNDATION FOR INFANTILE PARALYSIS